

АГУУЛГА

Монгол орны цаг уурын өөрчлөлт

Ойн салбарын өнөөгийн байдал

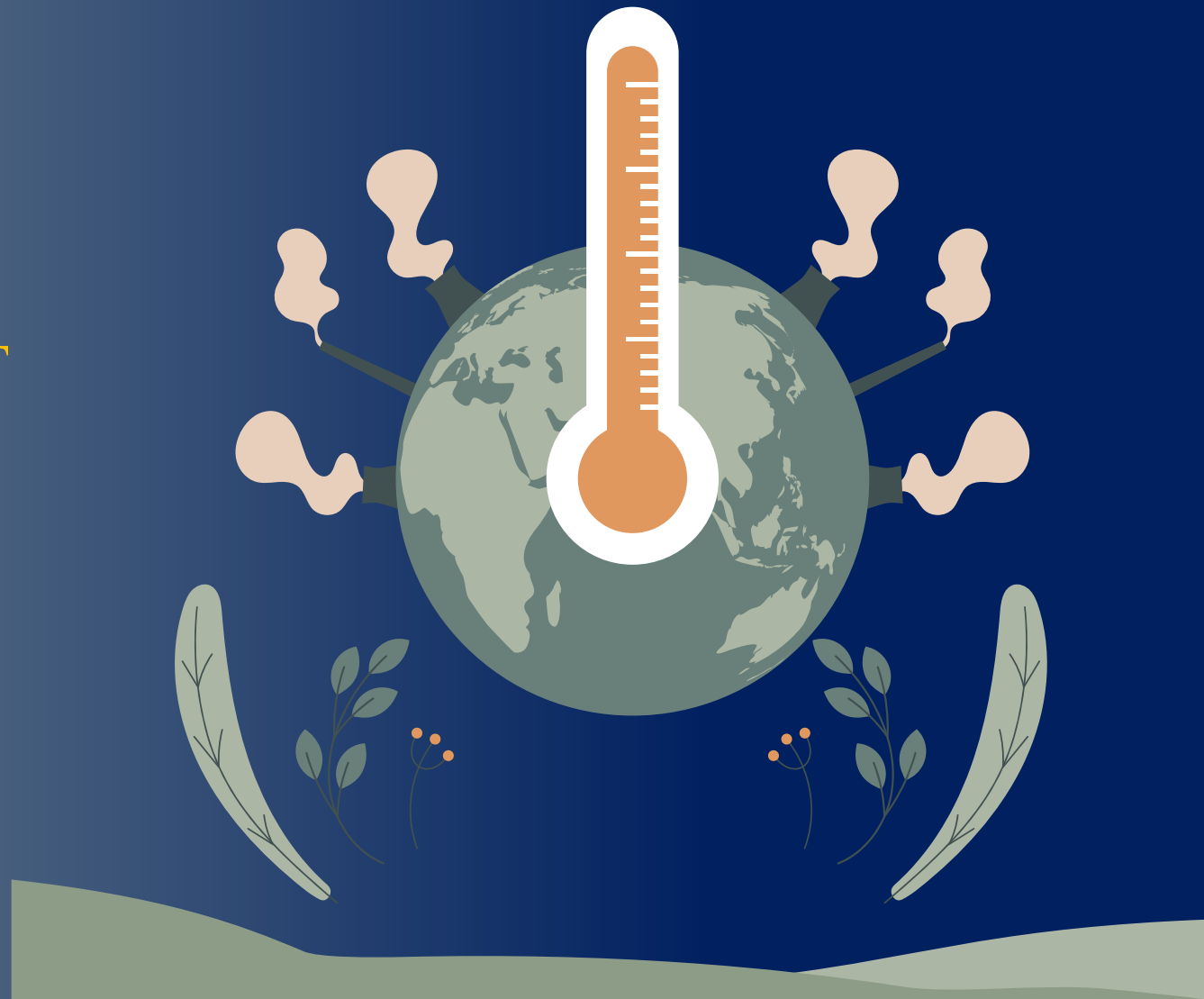
Ойн салбараас ялгарч буй хүлэмжийн хийн ялгаралт,

шингээлт

NDC 3.0 Зорилтот шинэчлэлтүүд (Draft)

Монгол улсын уур амьсгалын өөрчлөлт

Уур амьсгалын өөрчлөлт

1940-2021:

Агаарын температур
2.5°C ↑

Жилийн нийт
хур тунадас
7.3% ↓

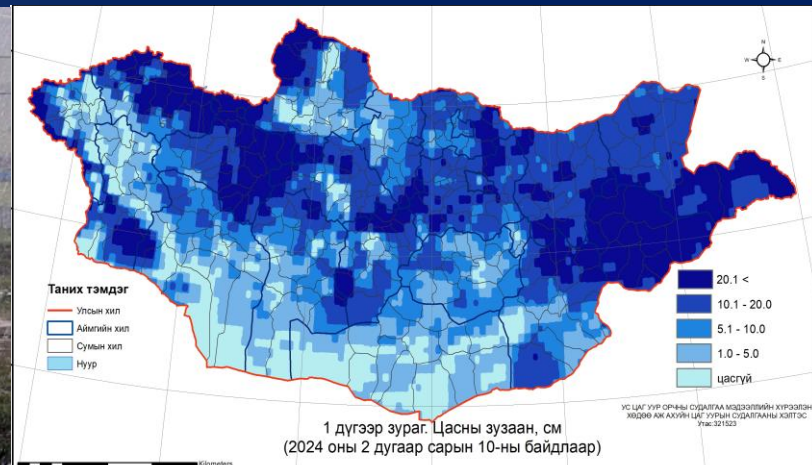
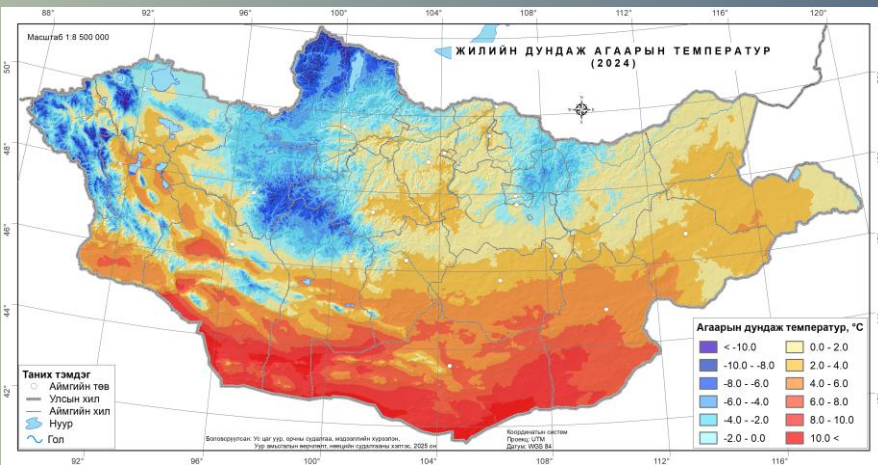
2023 оны дүн
хур тунадас 251.2 мм

MAX 558.9 мм
MIN 36.4 мм

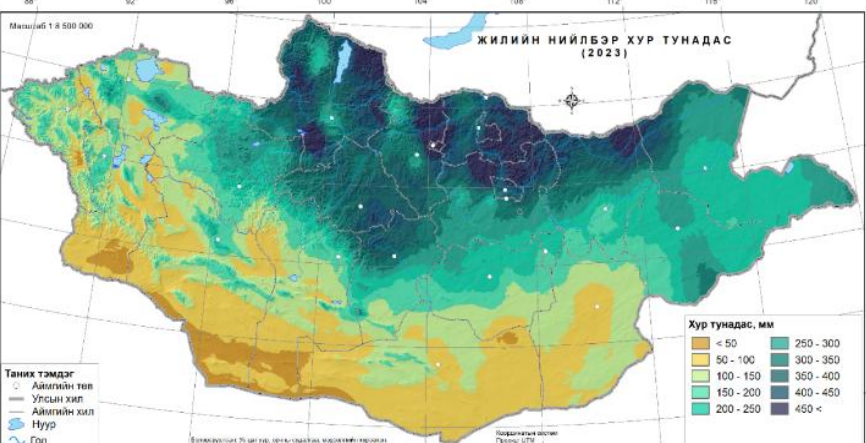
Цаг ууртай
холбоотой
↑

ГАМШИГ
Цасны зузаан:

MAX 60 см
MIN 1-5 см

Эх сурвалж: IRIMHE

УСНЫ НӨӨЦ

Усны нөөц: 564.8 км³

Гадаргуугийн ус: 98%

Нуур 500.0 км³

Гол 34.6 км³

Мөсөн голууд 19.4 км³

Хөрсний ус 10.8 км³

Гадаргуугийн ус (2021):

Гол мөрөн	Булаг	Нуурууд	Рашаан
6356	13222	6356	584
Ус зайлуулах			
116	381	180	5

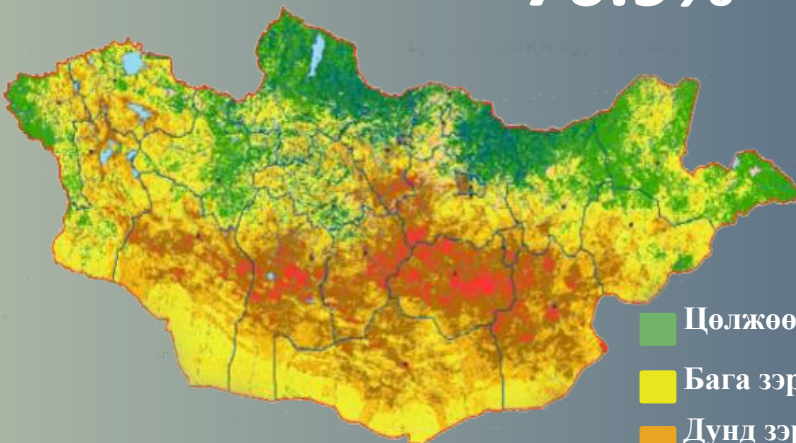
ЦӨЛЖИЛТ, ГАЗРЫН ЭЛЭГДЭЛ

76.9%

Эвдрэлд нөлөөлж буй хүчин зүйлүүд

- Уур амьсгалын өөрчлөлт
- Хуурайшилт
- Ган, үер, хүчтэй салхи, шуурга, элсний урсац
- Газар хөдлөлт

- Цөлжөөгүй- 23.1%
- Бага зэрэг - 31.5%
- Дунд зэрэг - 22.1%
- Хүнд - 18.6%
- Маш хүнд- 4.7 %

Нийт 120.3 сая га талбай
цөлжсөн.

51%

49%

Байгалийн хүчин
зүйлс:

Хүний хүчин
зүйл:

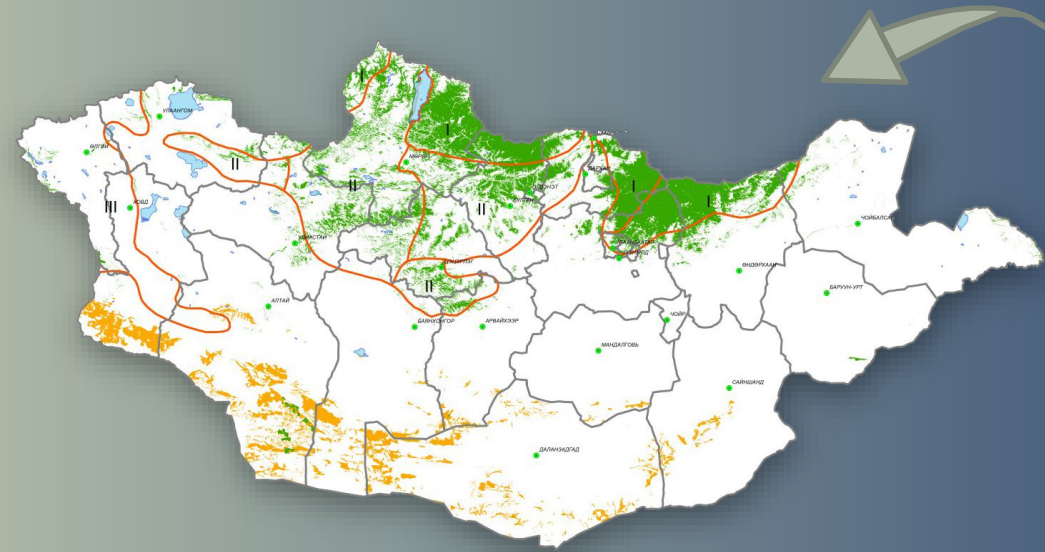
- Мал аж ахуй
- Газар тариалан
- Уул уурхай
- Хотжилт-дэд бүтэц

**ОЙЖУУЛАЛТ, ОЙН
НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ
(Ойн салбар)**

ОЙН НӨӨЦ

Ойгоор
бүрхэгдсэн:
8.45%

Ойн сан: **19,103.2** мянган га

Бореал ой: 74.6%

Заган ой: 25.3%

ОЙН НӨӨЦ

Сибир шинэс
79.3%

Хуш
8.9%

Хус
6.0%

Сибир нарс
5.0%

Гацуур
0.2%

Сибир гацуур
0.01%

Улиас
0.17%

Улиангар
0.05%

Бургас
0.3%

Хайлаас
0.01%

Заг, тоорой
0.14%

ОЙН ДОРОЙТОЛ

ОЙН ДОРОЙТОЛ:

- Ойн түймэр
- Ойн хөнөөлт шавж
- Хууль бус мод бэлтгэл

“ТЭРБУМ МОД” ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН (2021-2030)

ҮЕ ШАТ

Бэлтгэл
2021-2024

Хотын ой 186.919.684

Эрчимжүүлэх
2025-2027

**Цөлжилт, газрын
доройтол 541.648.306**

**Тогтвортой
хэрэгжилт**
2028-2030

Хүнсний хангамж 155.810.650

Ойн доройтол 625.221.360

Үр дүн

Зорилтот түвшин

Ойгоор бүрхэгдсэн талбай%

Суурь түвшин

7.9% (2019)

2024

8.6%

2025

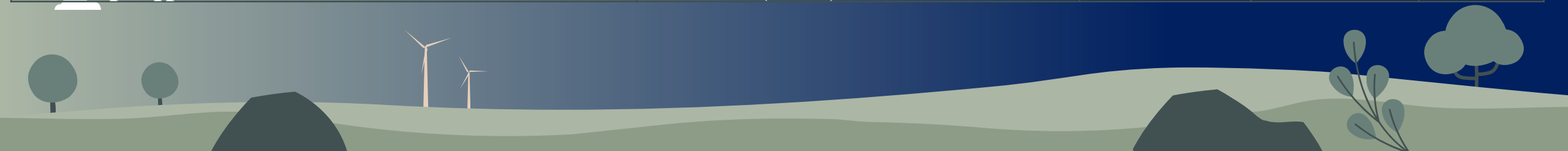
8.7%

2030

9.0%

2050

10.5%

ОЙЖУУЛАЛТ, ОЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АЖЛЫН САЙН ТУРШЛАГА

СЭРҮҮН БҮСИЙН ОЙ
Сэлэнгэ аймаг Алтанбулаг сум

ХЭЭРИЙН БҮС
Төв аймаг Баянцогт сум

ГОВИЙН БҮС
Өмнөговь аймаг
Баяндалай сум

“Тэрбум мод”
үндэсний
хөдөлгөөн

2024 он хүртэл
107,4 сая мод
тарьсан

NDC 3.0 ЗОРИЛТ

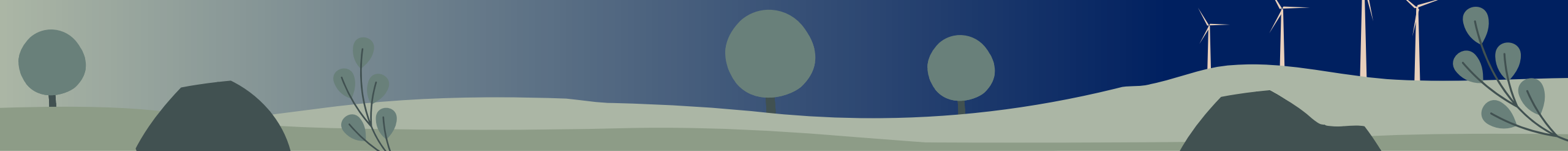

Ой модны салбарт хүлэмжийн хийн ялгаралтыг бууруулах ба хүлэмжийн хийн шингээлтийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ

1. Ойжуулалт, сэргэн ургалт, ойгоор бүрхсэн талбайг нэмэгдүүлэх

- Байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих, ойжуулалт хийх, ойгоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээг 2030 он гэхэд 9%, 2035 он гэхэд 9.1% хүртэл хүргэхээр төлөвлөж байна.

- 2. Ойн доройтлыг бууруулах

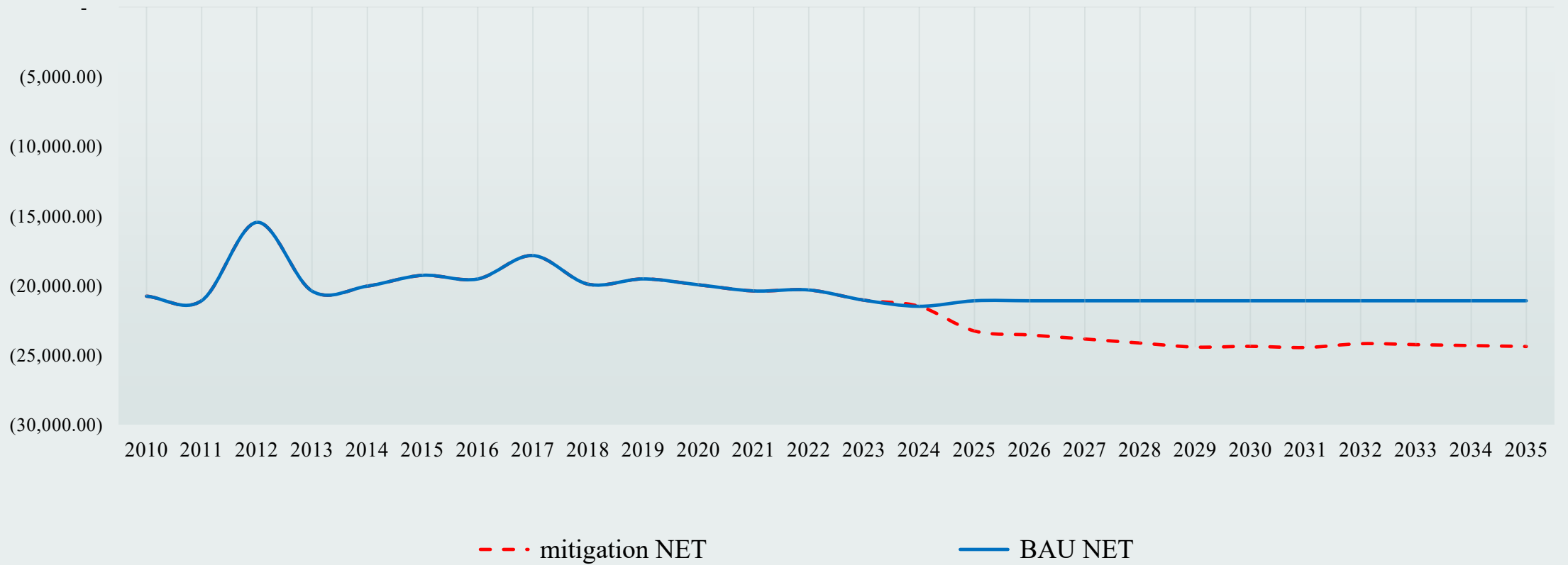
- Ойн түймрээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг сайжруулж, түймэрт өртсөн дундаж талбайг 2030 он гэхэд 30%, 2035 он гэхэд 90% хүртэл бууруулах

NDC 3.0 TARGET

Хүлэмжийн хийг ялгаруулах CO₂-экв.

Хүлэмжийн хийн цэвэр ялгаруулалт мянган тонн CO₂-eq

ДОРОЙТСОН
НЭМЭГДҮҮЛЭХ/Мянган.тонн CO₂-eq./

ОЙГ

БУУРУУЛАХ,

ОЙН

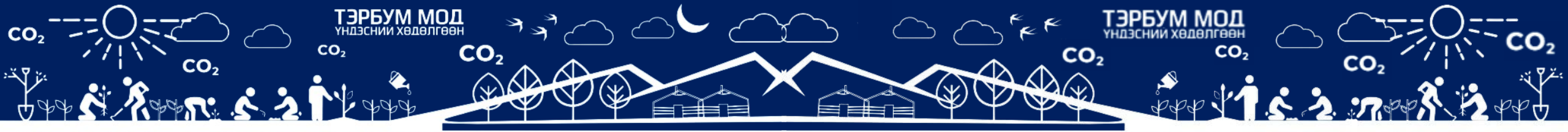
ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙГ

Жилийн тоо	2010	2015	2020	2025	2030	2035
Үндсэн нөхцөл байдал	-20,775.70	-19,275.67	-19,956.93	-21,106.16	-21,106.16	-21,106.16
Хураах хэмжээ нэмэгдүүлэх нөхцөл байдал (боловсруулахгүй)	-20,775.70	-19,275.67	-19,956.93	-23,274.78	-24,378.79	-24,391.37
Ойгоос хураах хэмжээний нэмэгдэл	-	-	-	-	-3,272.64	-3,285.21
Ойн доройтол бууруулах замаар хадгалсан хураах хэмжээ	-	-	-	-	-332.35	-427.30
Тусгайлан тарьж ургуулсан болон байгалийн сэргэн ургалтаар хадгалсан ургалттай холбоотой хураах хэмжээ	-	-	-	-	-2,940.29	-2,857.91
Ойгоос хураах хэмжээний өсөлт, %	-	-	-	-	15.5%	15.6%

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠯᠤᠰ ᠵᠠᠰᠭᠢᠨ ᠭᠠᠵᠠᠷ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠯᠤᠰ ᠵᠠᠰᠭᠢᠨ ᠭᠠᠵᠠᠷ

“ТЭРБУМ МОД” ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ

01

Үндэсний хөдөлгөөний ТӨЛӨВЛӨЛТ

Үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлэх стратеги, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

02

АМЛАЛТ АВСАН АЙМГУУДЫН БИЕЛЭЛТ

Үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлэхээр гэрээ байгуулан амлалт авсан аймгуудын биелэлт

03

УЛ УУРХАЙН АЖАХУЙН НЭГЖҮҮДИЙН БИЕЛЭЛТ

Үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлэхээр хариуцлагын гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжүүдийн биелэлт

04

Үндэсний хөдөлгөөний САНХҮҮЖИЛТ

Үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаанд зарцуулагдсан зардлын тойм

05

ГАРСАН ЭЭРЭГ ВӨРЧЛӨЛТҮҮД

Үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлснээр гарсан эерэг өөрчлөлтүүд

06

САЙН ЖИЦЭЭ

Үндэсний хөдөлгөөнийг амжилттай хэрэгжүүлж буй сайн туршлагууд

Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал

Ой, амьтан, ургамал зэрэг байгалийн нөөц, баялгийг судлах, хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээхэд чилэсэн арга хэмжээг шинжлэх ухааны үндэстэлтэй цогц байдлаар шийднэ.

“АЛСЫН ХАРАА-2050”

Ойжуулах, ой тэгэн ургалтыг дэмжих, нөхөн сэргээх, ой хамгааллын арга хэмжээ авах замаар ойн хомсдлоос сэргийлэн, ойгоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээг нийт газар нутгийн **9 хувьд** хүргэж, нүүрсхүчлийн хийн шингээлтийг нэмэгдүүлнэ.

ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГО

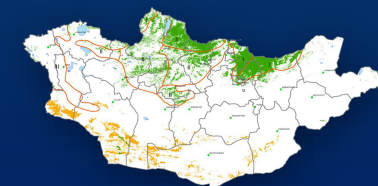
ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГЫН ЗОРИЛГО

Иргэн, аж ахуй нэгж, хөрөнгө оруулагчдын идэвхтэй оролцоонд тулгуурлан эдийн засгийн бүтцийн өөрчлөлтийг хийх

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг үр дүнтэй өрнүүлж иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг дэмжих хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Ойгоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээг **8.8 хувьд** хүргэнэ.

ЭХ БАЙГАЛЬ АНХДАГЧ
ЭКОСИСТЕМ

БАЙГАЛИЙН БАЯЛТИЙН ҮР
ӨГӨӨЖ

ҮНӨГ БАЯЛАГ
УС

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ НОГООН
ХӨГЖИЛ

2021

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн
2021 оны 10 дугаар сарын 4-ний
өдрийн 58 дугаар зарлиг
“Засгийн газарт чиглэл өгөх
тухай”

Монгол Улсын Засгийн газрын
2021 оны 11 дүгээр сарын 17-ны
өдрийн 350 дугаар тогтоол
“Тэрбум мод үндэсний
хөдөлгөөний талаар авч
хэрэгжүүлэх зарим арга
хэмжээний тухай”

2022

Монгол Улсын Засгийн газрын
2022 оны 07 дугаар сарын 05-
ны өдрийн 272 дугаар тогтоол
“Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч
агентлаг Ойн газар байгуулах
тухай”

2023

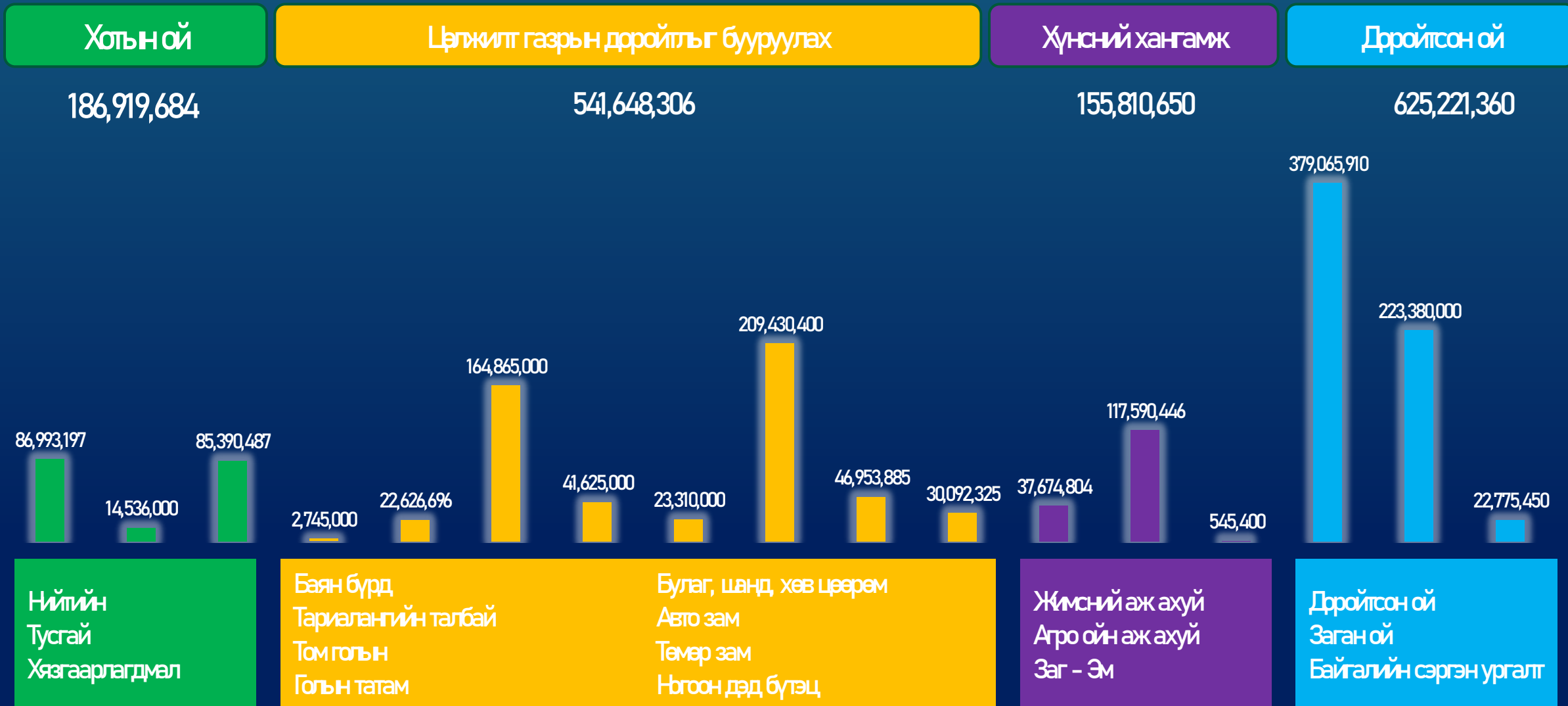
Монгол Улсын Шадар сайдын
ахалсан Уур амьсгалын
үндэсний хорооны 2023 оны 3
дугаар сарын 14-ны өдрийн 01
дүгээр тогтоол “Тэрбум мод
үндэсний хөдөлгөөний стратеги,
хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны
төлөвлөгөө батлах тухай”

2024

“Тэрбум мод” үндэсний
хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлж
эхэлснээс хойш **83.9 сая мод** г
шууд болон дүйцүүлэх хэлбэрээр
тарьж зохих арчилгаа,
хамгааллын ажлыг
гүйцэтгэж байна.

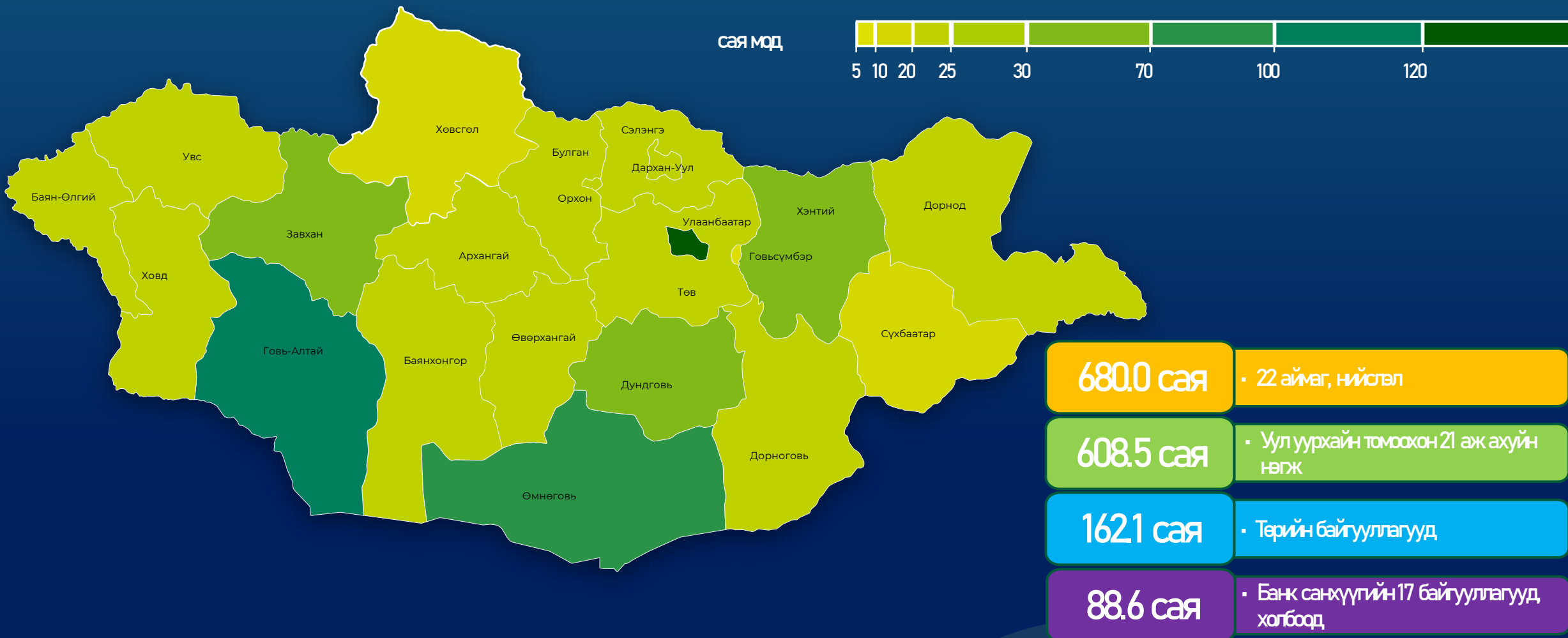
“ТЭРБУМ МӨД” ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛТӨӨН – ТӨЛӨВГӨЛТ, ҮЕ ЦАГУУД

“ТЭРБУМ МӨД” ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛТӨӨН – ТӨЛӨВГӨЛТ, ҮЕ ЦАГУУД

“Тэрбум мөд” үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлэн 1.5 тэрбум мөд, тарихаар төлөвлөснөөс аймаг, нийслэлийн Засаг дар нар 44.1% буюу 680 сая мөд, уул уурхайн томоохон 22 аж ахуйн нэгж 39.6% буюу 610 сая мөд, төрийн байгууллагууд 10.5 хувь 1621 сая мөд, банк санхүүгийн байгууллагууд 5.8% буюу 88.6 сая мөд, тарихаар гэрээ байгуулсан

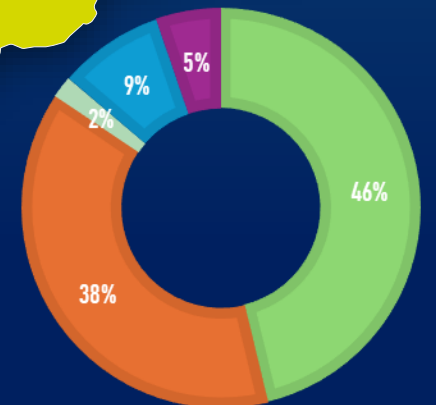
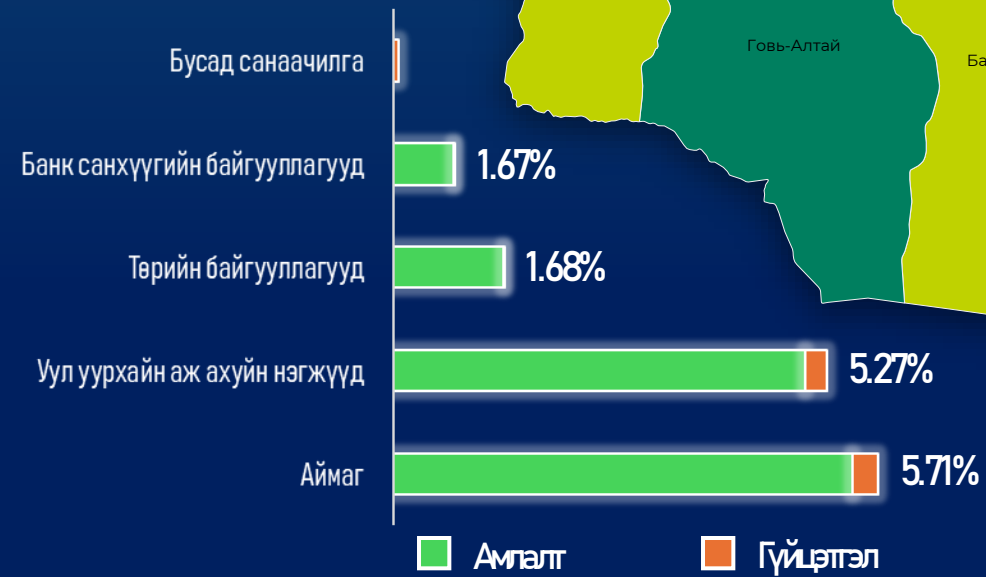
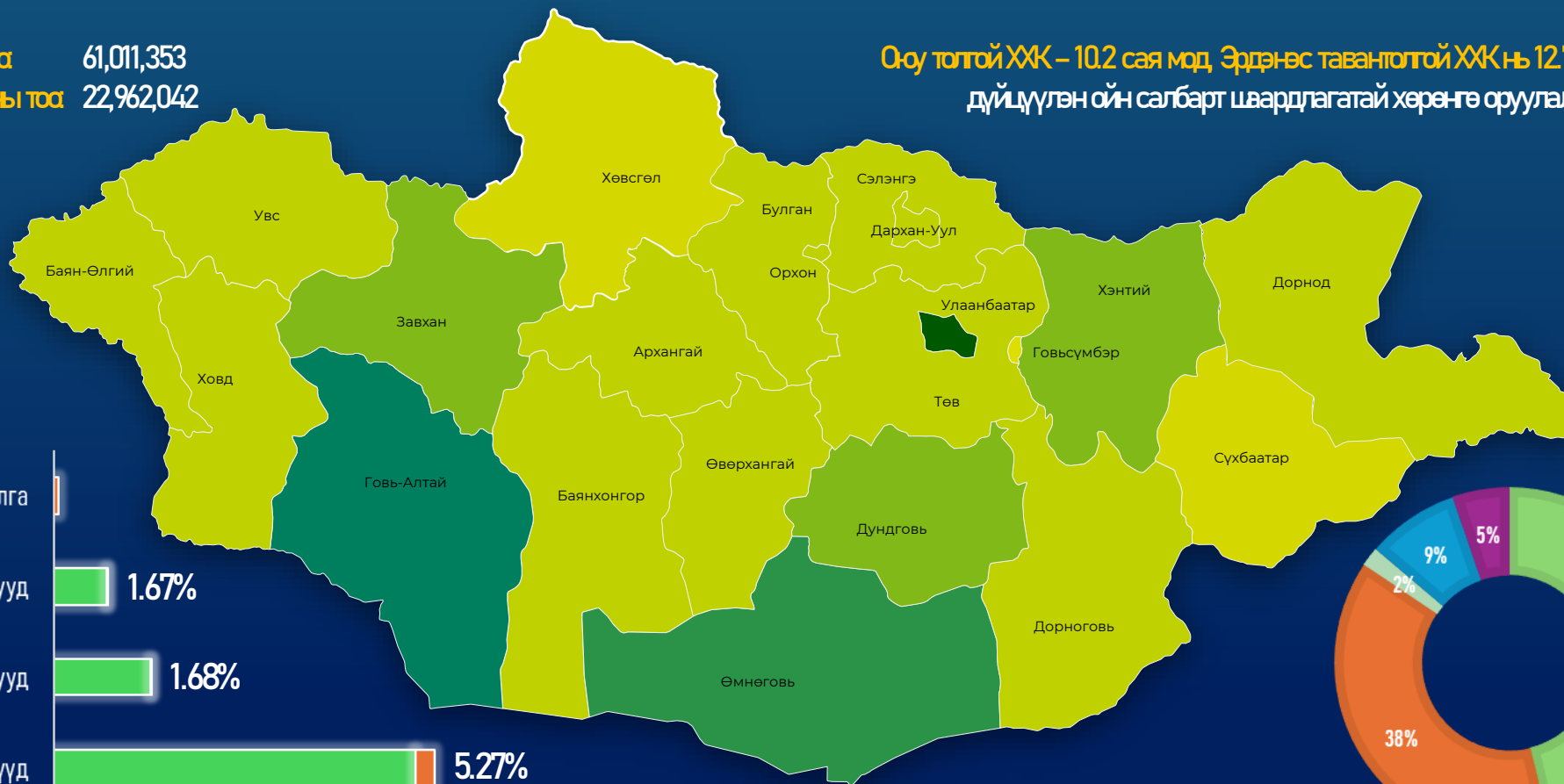
“ТЭРБУМ МӨД” ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛТӨӨН – ХЭРЭГЖИЛТ

“Тэрбум мөд” үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлж эхэлснээс хойш **83.9** сая мөдг шууд болон дүйцүүлэх хэлбэрээр тарьж, зохих арчилгаа, хамгааллын ажлыг гүйцэтгэж байна. Мөд тарих төлөвлөгөөг тарьсан мөдны тоотой харьцуулан үзэхэд гүйцэтгэл **5.45** хувьтай байна.

Бодит тарьсан мөдны тоо 61,011,353
 Дүйцүүлэн тооцсон мөдны тоо 22,962,042

Оюу толгой ХХК – 10.2 сая мөд, Эрдэнэс тавантолгой ХХК нь 12.7 сая мөд тарих зардлыг дүйцүүлэн ойн салбарт швардлагатай хөрөнгө оруулалтыг хийж байна.

■ Аймаг, нийслэлийн биелэлт
 ■ Банк, санхүүгийн байгууллагууд
 ■ Бусад санал санаачилгууд
 ■ Төрийн байгууллагууд
 ■ Уул уурхайн ААНБ-ын биелэлт

“ТЭРБУМ МОД” ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН – ХЭРЭГЖИЛГ – АЙМАГ, НИЙСГЭЛ

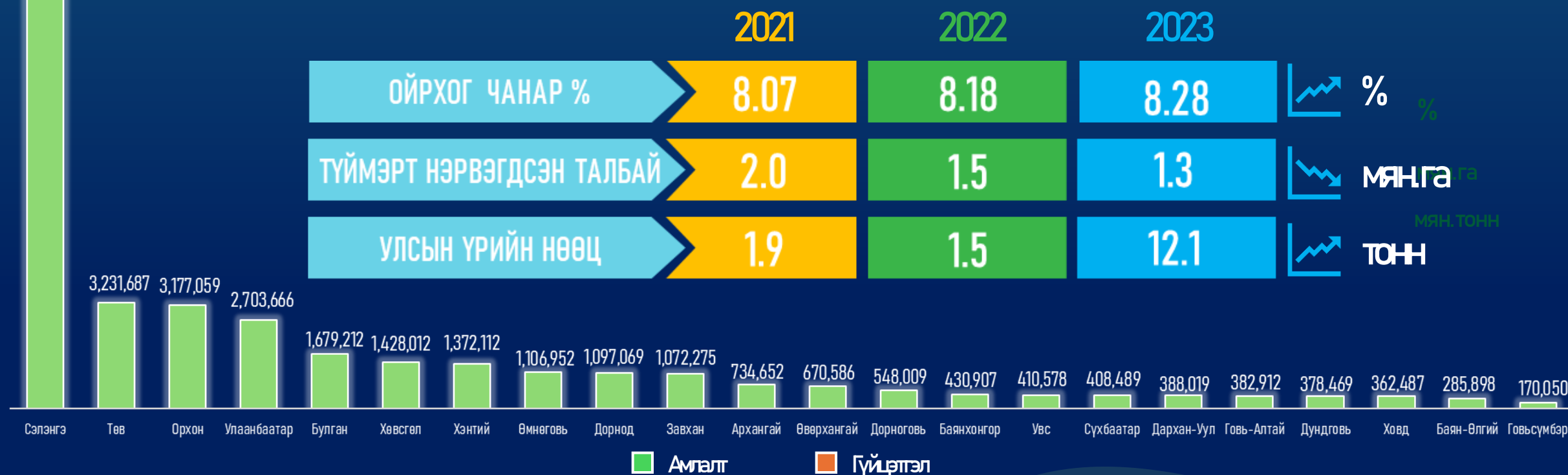

Сэлэнгэ аймаг хөдөлгөөн хэрэгжүүлж эхэлснээс хойш **16.7** сая модыг тарьж зохих арчилгаа, хамгааллын ажлыг гүйцэтгэж байна. Мод тарих төлөвлөгөөг тарьсан модны тоотой харьцуулан үзэхэд гүйцэтгэл **83.88%-тай** байна.

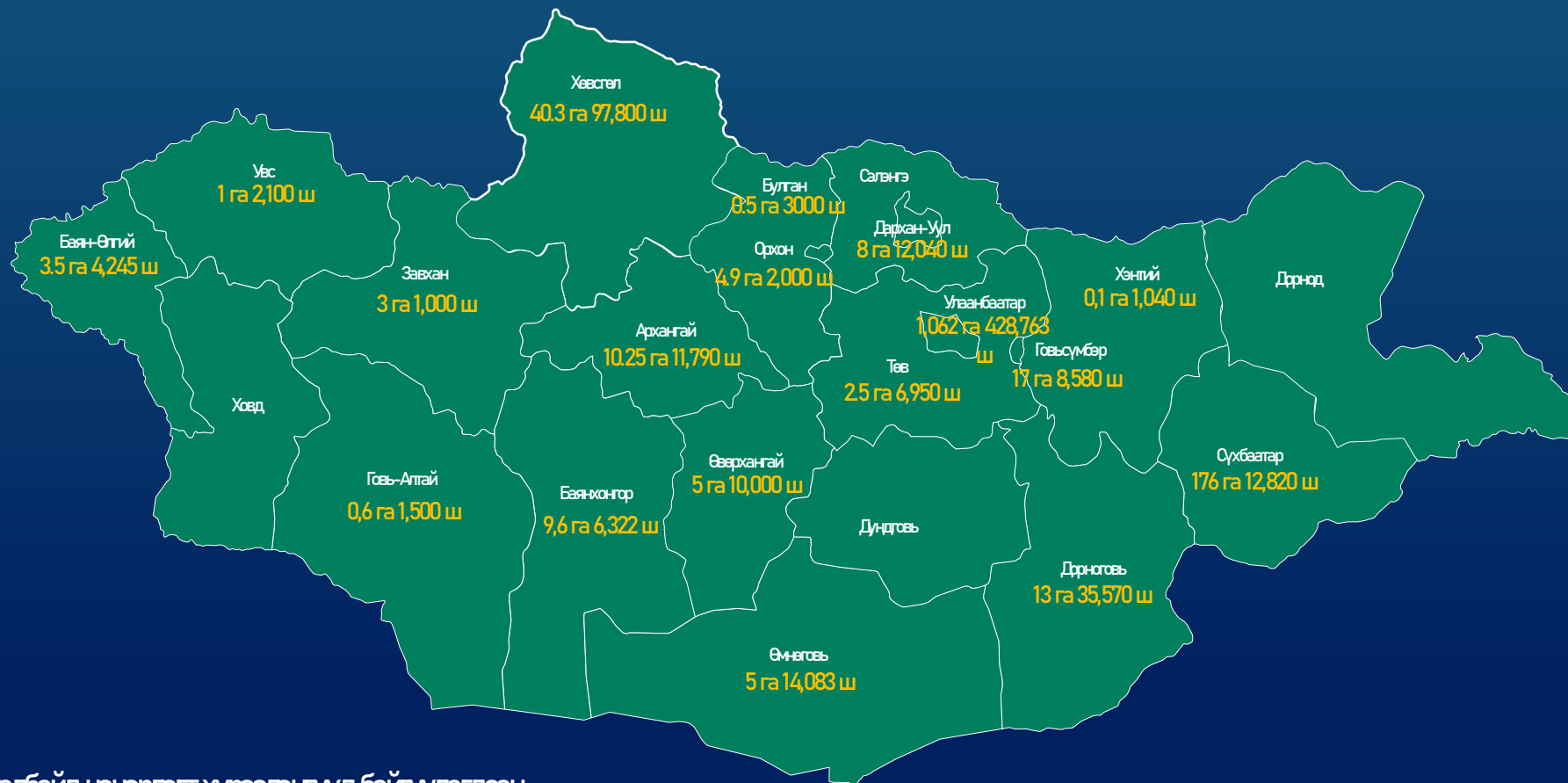
“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлж эхэлснээс хойш **38.4** сая модыг тарьж зохих арчилгаа, хамгааллын ажлыг гүйцэтгэж байна. Мод тарих төлөвлөгөөг тарьсан модны тоотой харьцуулан үзэхэд гүйцэтгэл **5.71%-тай** байна.

16,776,825

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлж эхэлснээс хойш **ойрхог чанар 0.3%, улсын үрийн нөөц 600%-р** тус тус өсөж, **түймэрт өртсөн талбайн хэмжээ 65%-р** буурсан байна.

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн эхэлсэнээс хойш 2021-2024 оны хооронд шинээр 18 аймгийн 28 сум, Улаанбаатар хотын 6 дүүргийн хэмжээнд

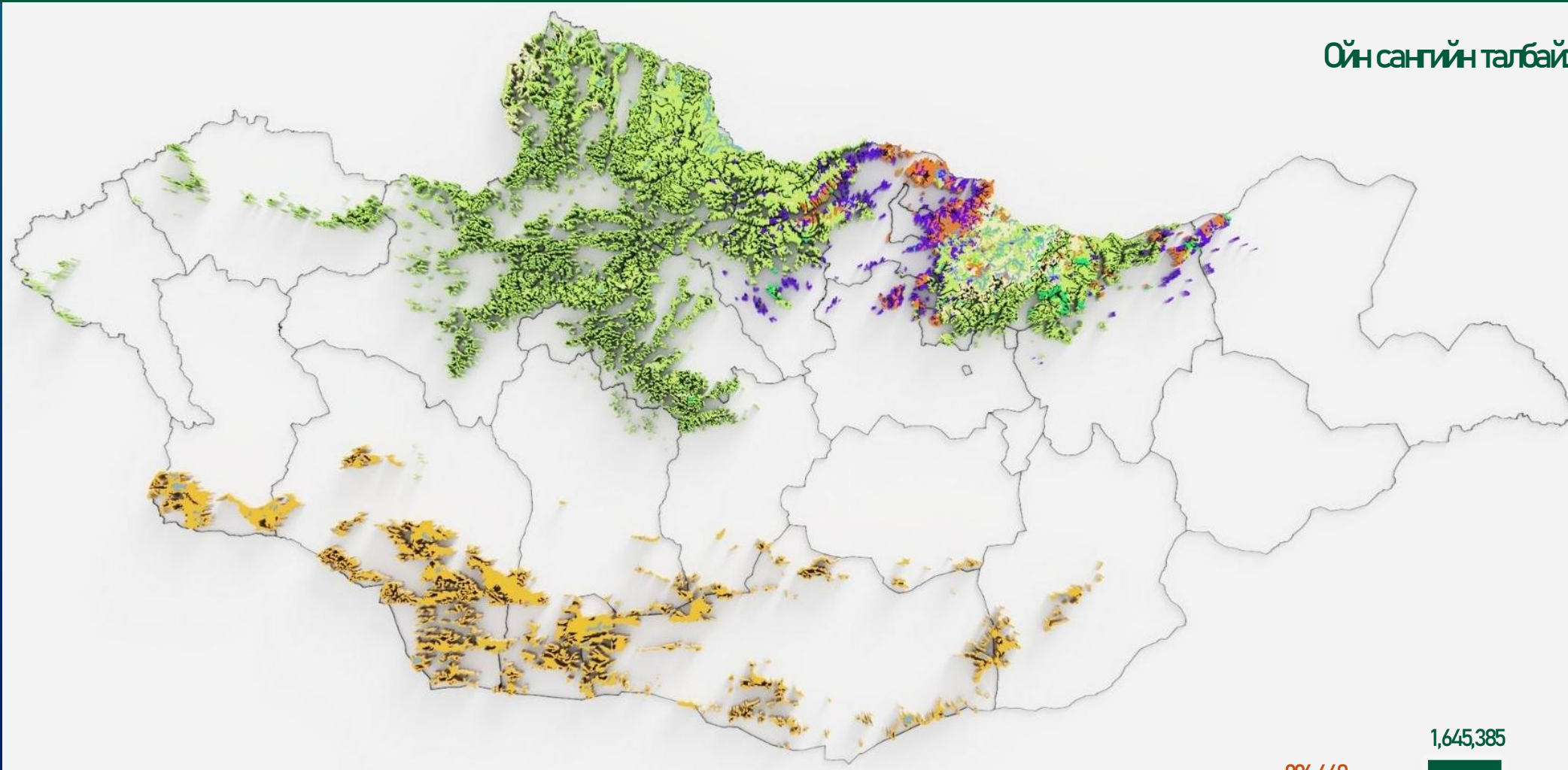

- 2,006.35 га талбайд цэцэргэлт хүрээлэнгүүд байгуулагдсан
- 655,438.00 ширхэг мод, сөөгийг тарьсан
- 11.5 га талбайд зүлэгжүүлэлт хийгдсэн
- 64,056 м² талбайд 3,202,800.00 ширхэг цэцэгт ургамлаар цэцгийн мандал байгуулсан байна.

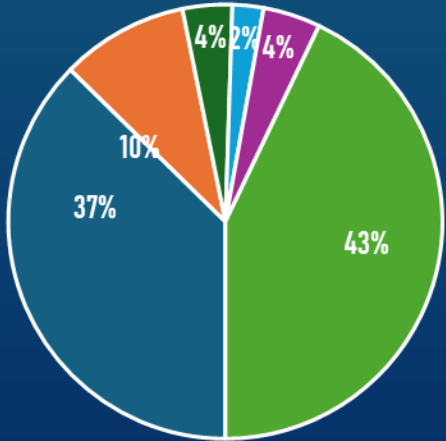
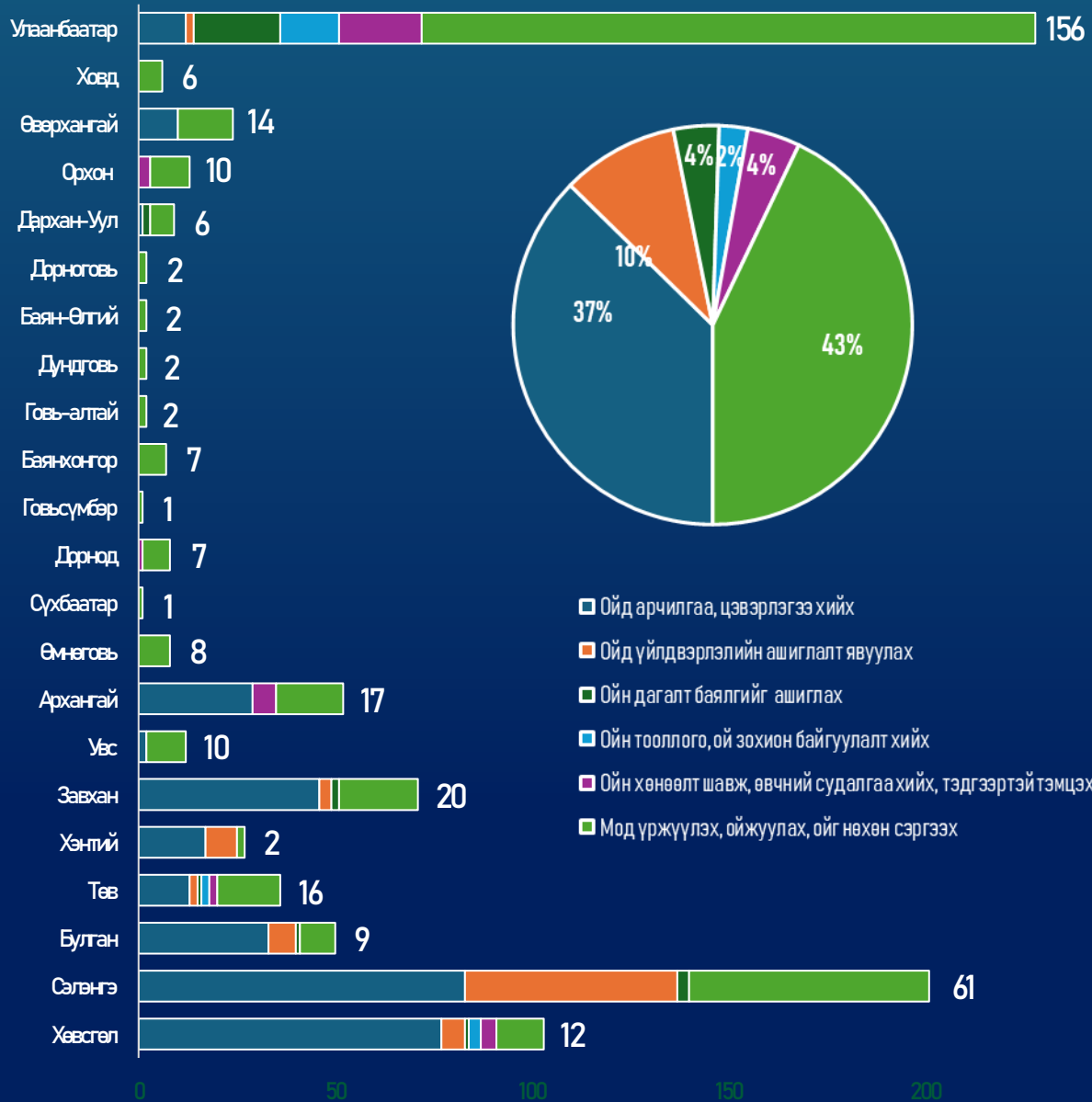
“ТЭРҮМ МӨД” ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ – МОНГОЛ ОРҮНД ОЙНСАН

Ойн сангийн талбай **19,073,685 га**

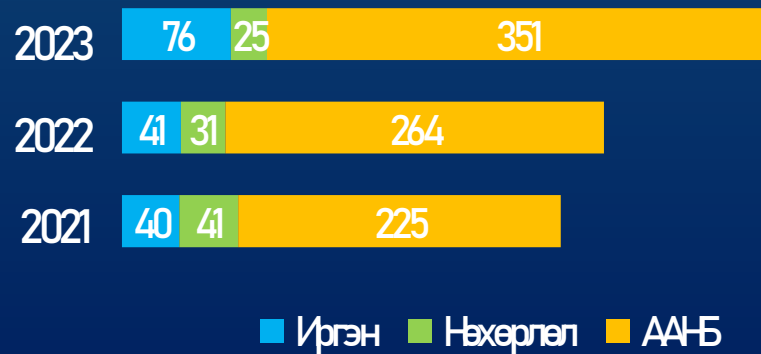

“ТЭРБУМ МОД” ҮНДСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ – ОЙН САЛБАР

- Ойд арчилгаа, цэвэрлэгээ хийх
- Ойд үйлдвэрлэлийн ашиглалт явуулах
- Ойн дагалт баялгийг ашиглах
- Ойн тооллого, ой зохион байгуулалт хийх
- Ойн хөнөөлт шавж, өвчний судалгаа хийх, тэдгээртэй тэмцэх
- Мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх

“Ойн тухай” болон “Зөвшөөрлийн тухай” тухай хуулийн дагуу **7 чиглэлээр** ойн мөргэжлийн байгууллагын тусгай зөвшөөрөл отгодог бөгөөд 2024 оны 8 сарын байдлаар **868** тусгай зөвшөөрөл бүхий **650** орчим аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Үүний **43%**-ийг мод үржүүлэх, ойг нөхөн сэргээх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгж эзэлж байна. “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн хэрэгжиж эхэлснээс хойш мод үржүүлтийн үйл ажиллагаа явуулж буй иргэн, нөхөрлөл, аж ахуй нэгж байгууллага **32.3** хувиар нэмэгдсэн байна.

Улсын хэмжээнд **1222 нөхөрлөл** үйл ажиллагаа явуулан **3.7 сая га, 94 ойн мөргэжлийн байгууллага 0.1 сая га** ойн сангийн талбайг гэрээгээр эзэмшиж байна.

“ТЭРБУМ МОД” ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ – ОЙН САЛГАРЬН САНХҮҮЖИЛТ

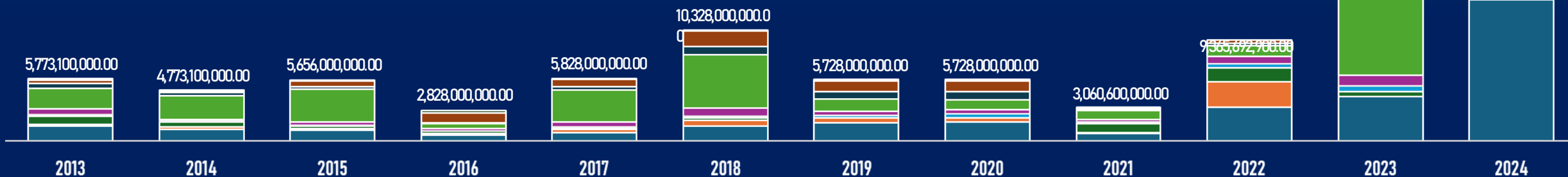
Улсын төсөвт “ОЙЖУУЛАГТ” хөтөлбөрийн зардалд сүүлийн 12 жилийн хугацаанд 118.1 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт батлагдсан байна. “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн хэрэгжиж эхэлсэн 3 жилийн хугацаанд 68.4 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт хийгдсэн. Энэхүү хугацаанд 16.6 мянга га талбайг ойжуулан, 1.4 мянган га талбайд төрөл бүрийн зориулалттай хамгаалалтын ойн зурвас байгуулан, 1.2 мянган га талбайд байгалийн сэргэн ургалтад туслах ажлыг ийж гүйцэтгэсэн байна.

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Үр	Үр бэлтгэх талбай, га	-	20	25	25	50	50	-	50	50	-	-	50	50	120
	Үрийн нөөц, кг	-	550	322.5	335.6	421.1	612	477	460	314	714	710	340	12186	480
Тарьц суулгац	Тарьц сая ширхэг	32.6	36	32.9	40.1	46.9	46.3	30	34.6	34.6	-	-	7.9	45.8	61.9
	Ойжуулалт, га	7619	7989	6417	6403	5850	5240	3163	2381.6	3221.8	2913.4	3088.7	2967	2946.6	10700
Ойн нөхөн сэргээлт	Ойн зурвас, га	493	595.5	856	857	399	392.7	172	223.5	345.9	1741.3	183.1	668.4	668.4	80
	БСУТА, га	1055	2342	1126	810	40	85	100	1067	2459.9	4683.5	582	310	168	800
ДҮН		9167	10927	8399	8070	6289	5717.7	3435	3672.1	6027.6	9338.2	3853.8	4924.4	3783	11580

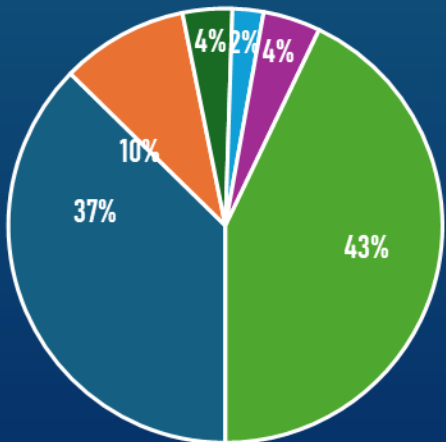
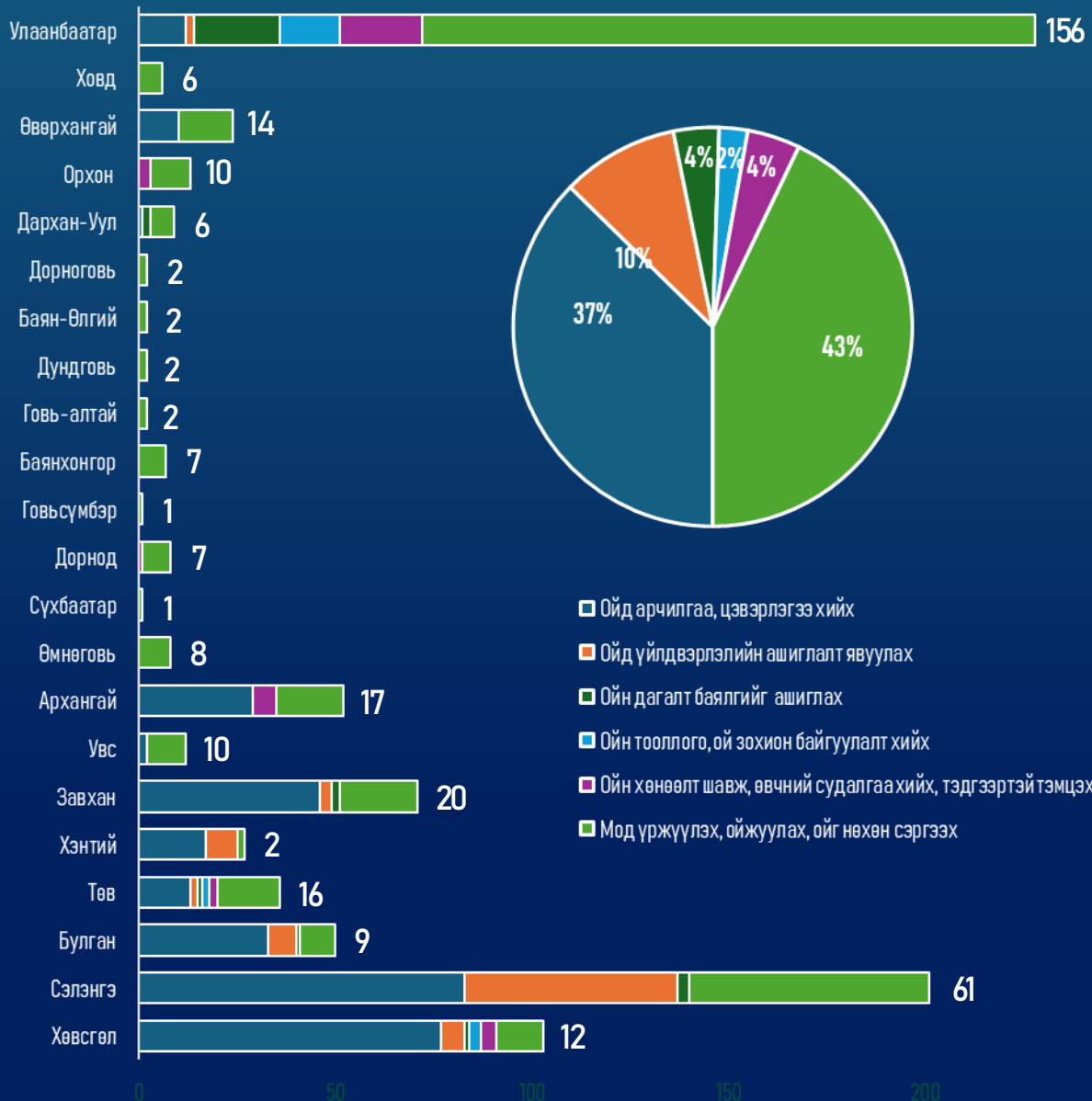
- Ойн нөхөрлөл, ойн ангиудын үйл ажиллагаа дэмжих
- Ойн хөнөөлт шавжай тэмцэх
- МУГ, тарьц суулгац нэмэгдүүлэх

- Ойн ашиглалт, арчилгаа цэвэрлэгээ, хууль бус мод бэлтгэлтэй тэмцэх
- ОЗБ
- Ногоон хэрэм зурвас

- Ойн түймэртэй тэмцэх
- Ойн үрийн аж ахуй
- Ойг нөхөн сэргээх

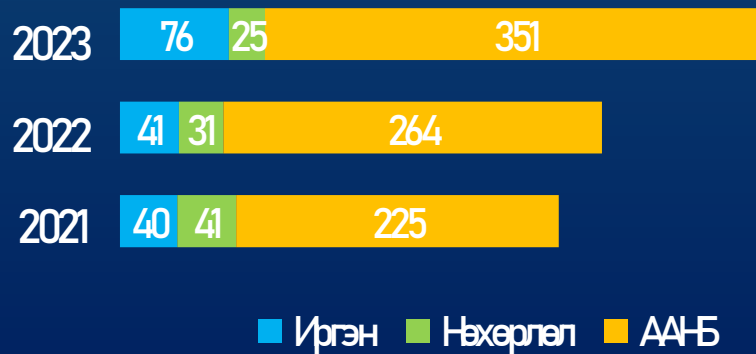
“ТЭРБУМ МОД” ҮНДСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ – ОЙН САЛБАР

- Ойд арчилгаа, цэвэрлэгээ хийх
- Ойд үйлдвэрлэлийн ашиглалт явуулах
- Ойн дагалт баялгийг ашиглах
- Ойн тооллого, ой зохион байгуулалт хийх
- Ойн хөнөөлт шавж, өвчний судалгаа хийх, тэдгээртэй тэмцэх
- Мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх

“Ойн тухай” болон “Зөвшөөрлийн тухай” тухай хуулийн дагуу **7 чиглэлээр** ойн мөргэжлийн байгууллагын тусгай зөвшөөрөл отодог бөгөөд 2024 оны 8 сарын байдлаар **868** тусгай зөвшөөрөл бүхий **650** орчим аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Үүний **43%**-ийг мод үржүүлэх, ойг нөхөн сэргээх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгж эзэлж байна. “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн хэрэгжиж эхэлснээс хойш мод үржүүлтийн үйл ажиллагаа явуулж буй иргэн, нөхөрлөл, аж ахуй нэгж байгууллага **32.3** хувиар нэмэгдсэн байна.

■ Иргэн ■ Нөхөрлөл ■ АА-Б

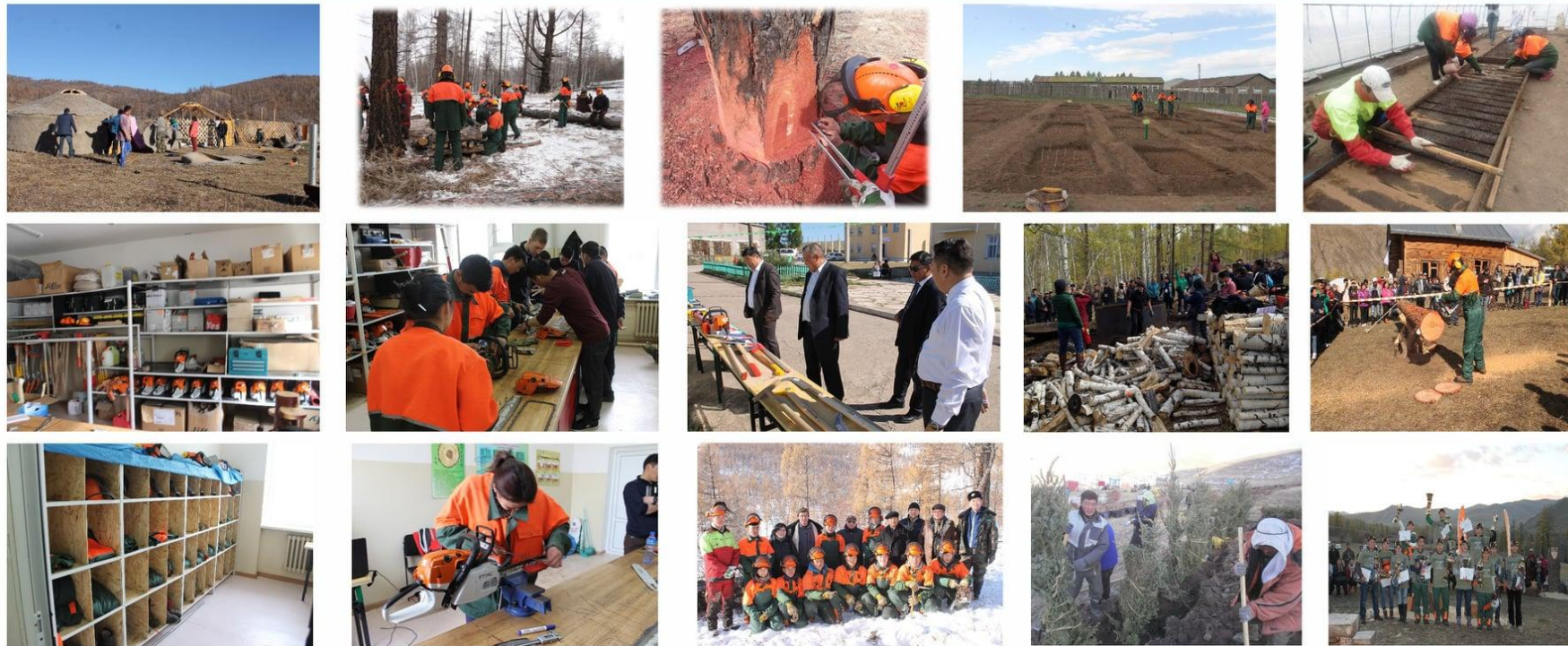
Улсын хэмжээнд **1222 нөхөрлөл** үйл ажиллагаа явуулан **3.7 сая га, 94 ойн мөргэжлийн байгууллага 0.1 сая га** ойн сангийн талбайг гэрээгээр эзэмшиж байна.

Улсын хэмжээнд ойн мэргэжлийн чиглэлээр дээд боловсрол эзэмшихээр 2023 оны байдлаар 266 оюутан суралцаж байна. 2022-2023 оны хичээлийн жилд 77 оюутан тус мэргэжлээр шинээр элсэн орсон бөгөөд 32 оюутан төгссөн байна. Энэ хичээлийн жилд мэргэжил сургалт үйлдвэрлэлийн төв, сургалтын байгууллагад ойн арчилгаа, ашиглалтын ажилтнаар 528, ойн аж ахуйн ажилтнаар 37, ойн нэхэрлэлийн ажилтнаар 52, ойн техникчээр 11 суралцагч суралцаж байна. 2022-2023 оны хичээлийн жилд 32 суралцагч техникч мэргэжлээр суралцахаар элсэн орж, 20 суралцагч ойжуулагч мэргэжлээр төгссөн байна.

СУРГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛЖ БУЙ МЭРГЭЖИЛ

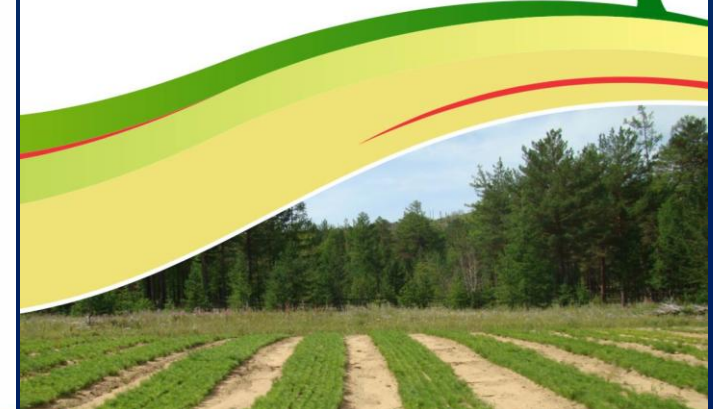
ОЙЖУУЛАГЧ

МЭРГЭЖЛИЙН СУРГАЛТ
ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ТӨВ

Алсын хараа:
Мэргэжлийн өндөр мэдлэг,
ур чадвартай байгаль орчны
салбарын баялаг бүтээгчдийг
бэлтгэдэг Үндэсний тэргүүлэх
сургууль болно.

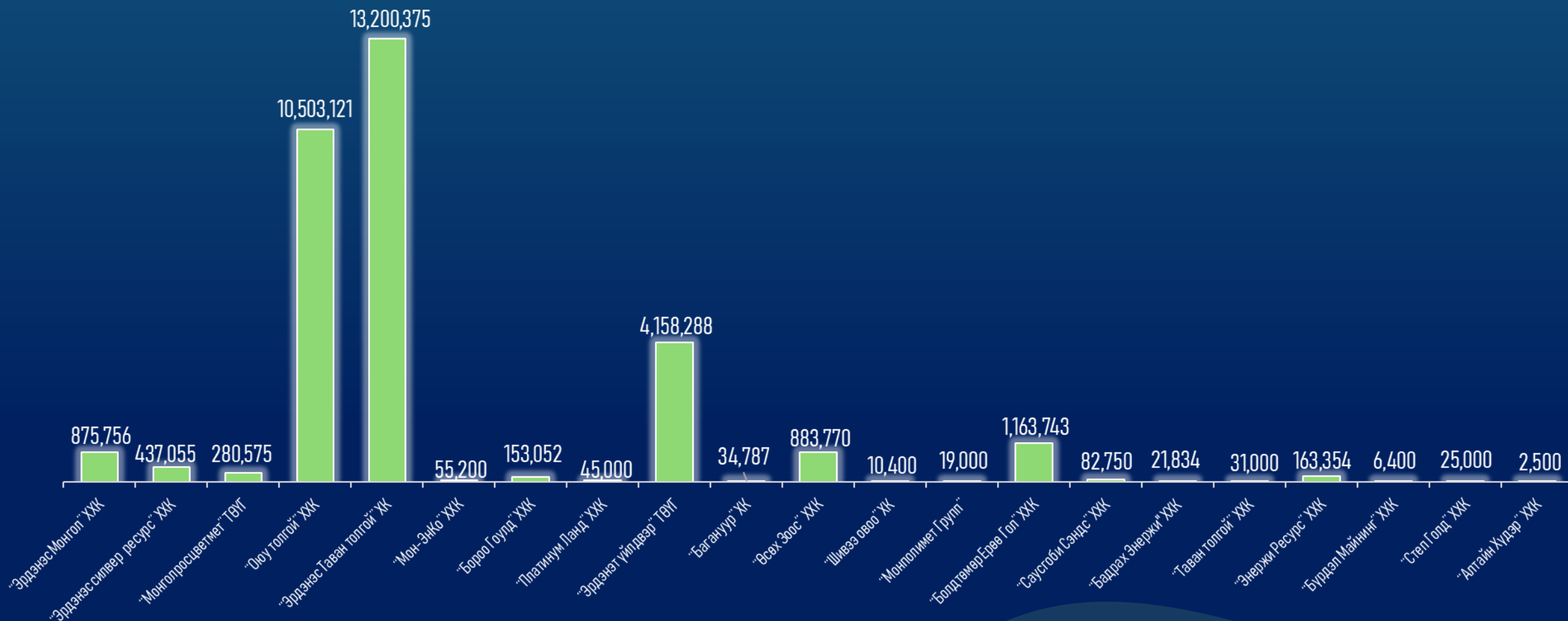
Тарина
Арчилна
Ургуулна

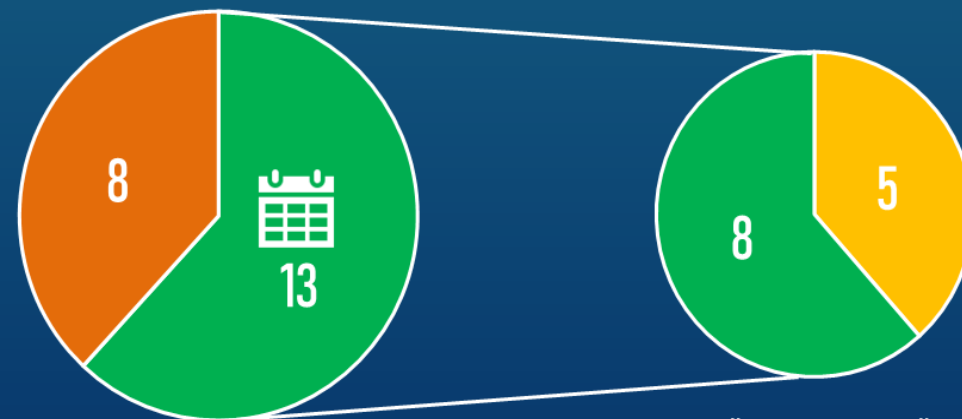

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлж эхэлснээс хойш **321** сая модыг шууд болон дүйцүүлэх хэлбэрээр тарьж, зохих арчилгаа, хамгааллын ажлыг гүйцэтгэж байна. Мод тарих төлөвлөгөөг тарьсан модны тоотой харьцуулан үзэхэд гүйцэтгэл **5.27** хувьтай байна.

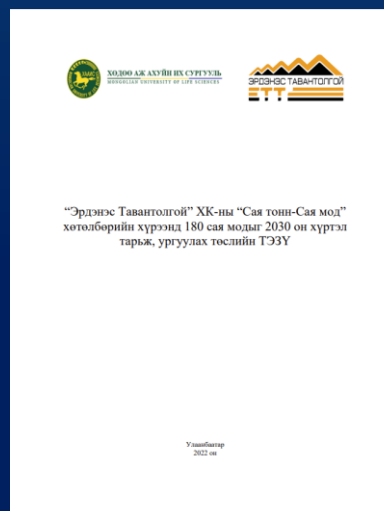
Оюу толгой ХХК, **Эрдэнэс тавантолгой ХХК** нь хариуцлагын гэрээг хэрэгжүүлэн мод тарихаас гадна ойн салбарт швардлагатай хөрөнгө оруулалтыг хийж гаргасан зардлыг тарьсан модор дүйцүүлэх хэлбэрээр ажиллаж байна.

№	Санамж бичиг байгуулсан ААН-ийн нэр	Мод тарих амлалт	2030 он хүртэл төлөвлөгөө гаргасан эсэх	
			Төлөвлөгөө	Төсөв
1	“Эрдэнэс таван толгой” ХК	180,000,000	1	2,091,000,000,000.00
2	“Оюу толгой” ХХК	100,000,000	1	-
3	“Болдөмөр Ерөө Гол” ХХК	100,000,000	1	-
4	“Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨМГ	100,000,000	1	-
5	“Энержи ресурс” ХХК	40,000,000	1	702,622,616,000.00
6	“Өсөх зоос” ХХК	30,000,000	-	-
7	“Саусгоби сэндс” ХХК	15,000,000	1	59,900,000,000.00
8	“Степ голд” ХХК	10,000,000	-	50,000,000,000.00
9	“Таван толгой” ХХК	6,000,000	-	-
10	“Бадрах энерги” ХХК	5,000,000	1	-
11	“Эрдэнэс Монгол” ХХК	5,000,000	-	-
12	“Бороо голд” ХХК	3,000,000	1	2,000,000,000.00
13	“Эрдэнэс силвер ресурс” ХХК	3,000,000	-	-
14	“Бүрдэл майнинг” ХХК	2,500,000	-	-
15	“Алтайн хүдэр” ХХК	2,500,000	-	-
16	“Монголросцветмет” ТӨМГ	2,000,000	1	9,273,000,000.00
17	“Монполимет групп”	1,000,000	1	-
18	“Багануур” ХК	1,000,000	-	-
19	“МьЭнж” ХХК	1,000,000.00	1	9,500,000,000.00
20	“Платинумланд” ХХК	1,000,000.00	1	-
21	“Шивээ овоо” ХК	500,000.00	1	5,000,000,000.00
ДҮН		608,500,000	13	2,929,295,616,000.00

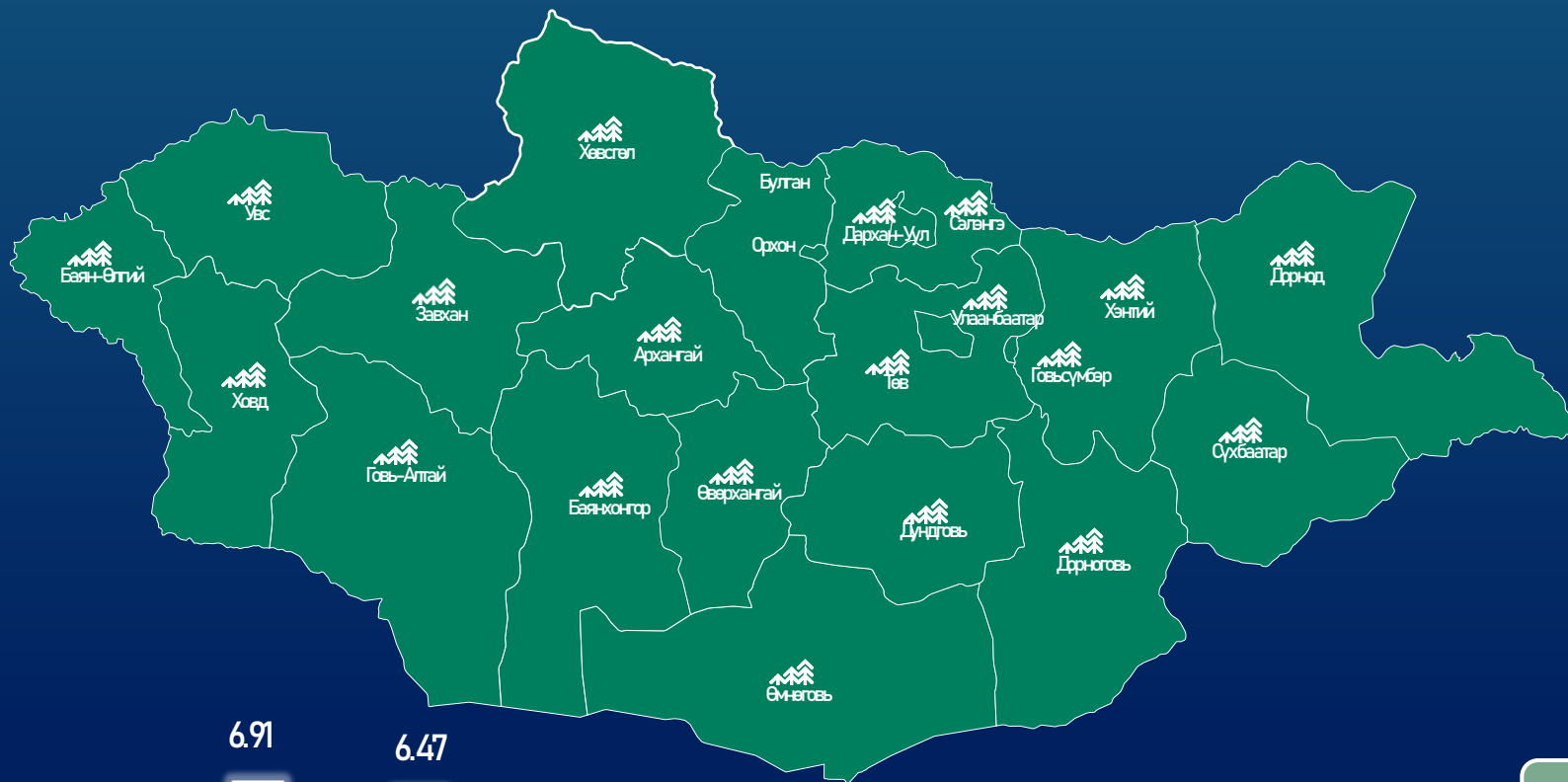
■ Төлөвлөгөө боловсруулсан ■ Төлөвлөгөө байхгүй
■ Төсвийн тооцоолол хийгээгүй ■ Төсвийн тооцоолол хийсэн

Батламж авсан 21 байгууллагын **13 буюу 61.9 хувь нь** санамж бичгийн хүрээнд 2030 хүртэл ажиллах төлөвлөгөөг боловсруулан баталсан бөгөөд тэдгээрийн 8 байгууллага нь төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд цвардлагатай төсвийн тооцролыг хийсэн байна. Үлдсэн **8 компани буюу 38.1 хувь нь** ямар нэгэн хөтөлбөр, төлөвлөгөөгүй, тухайн жилийн нэхцэл боломждрo тулгуурлан хийх ажлаа тодорхойлж байна.

“Тэрбум мод” сан үүсгэн байгуулагдсанаас хойш **2023** онд **34** төсөлд **1.26** тэрбум төгрөгийн санхүүжилт өгч **104,377** ширхэг мод, **2024** онд **44** төсөлд **11.2** тэрбум төгрөгийн санхүүжилт өгч **2,185,295** ширхэг мод, нийт **78** төсөлд **12.4 тэрбум** төгрөгийн санхүүжилт өгч **2,1 сая** мод тарьж, арчлан ургуулж байна.

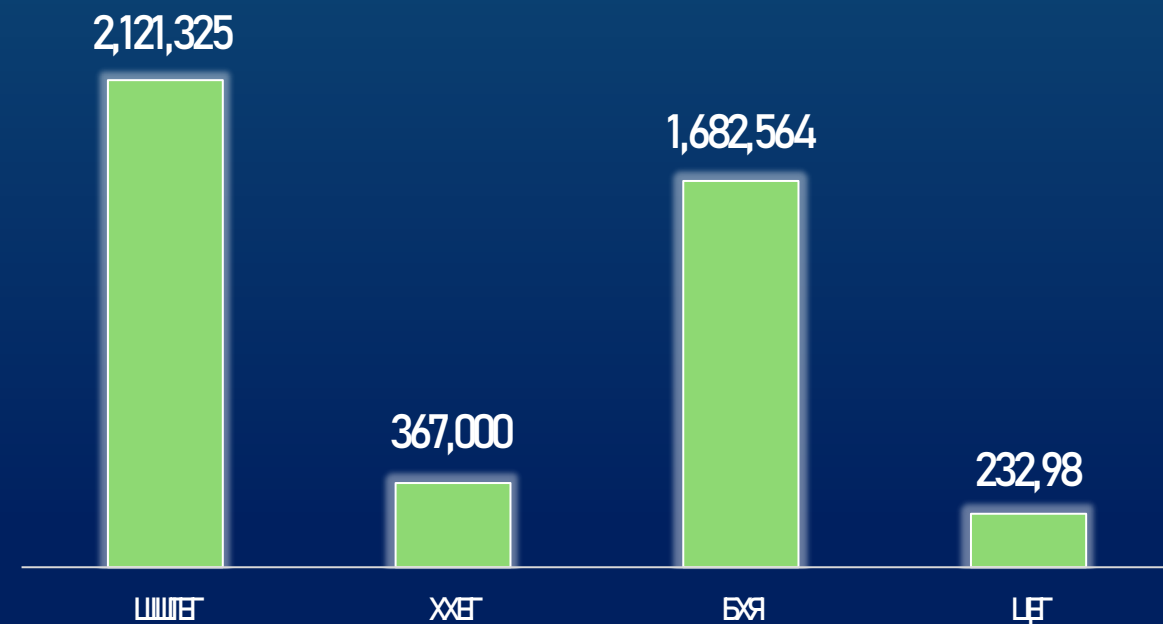

Чиглэл	Төсөл	Тарьсан мод, шир	Санхүүжилт, тэрбум төг
2023			
Чиглэл 1	20	13,799	0.6
Чиглэл 2	7	90,578	0.52
Чиглэл 3	7	-	0.14
2024			
Чиглэл 1	11	10,979	0.33
Чиглэл 2	2	11,585	0.30
Чиглэл 4	9	2,017,787	9.31
Чиглэл 5	22	74,582	1.20
НИЙТ	78	2,219,310	12.40

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг хэрэгжүүлж эхэлснээс хойш **4.4** сая модыг шууд болон дүйцүүлэх хэлбэрээр тарьж, зохих арчилгаа, хамгааллын ажлыг гүйцэтгэж байна. Мод тарих төлөвлөгөөг тарьсан модны тоотой харьцуулан үзэхэд гүйцэтгэл **272** хувьтай байна.

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Онцгой байдлын ерөнхий газрын харьяа Булган аймгийн Хангал сум, Хялганат тосгонд “Ой хээрийн түймөртэй тэмцэх төв”-ийг байгуулахаар ажиллаж байна.

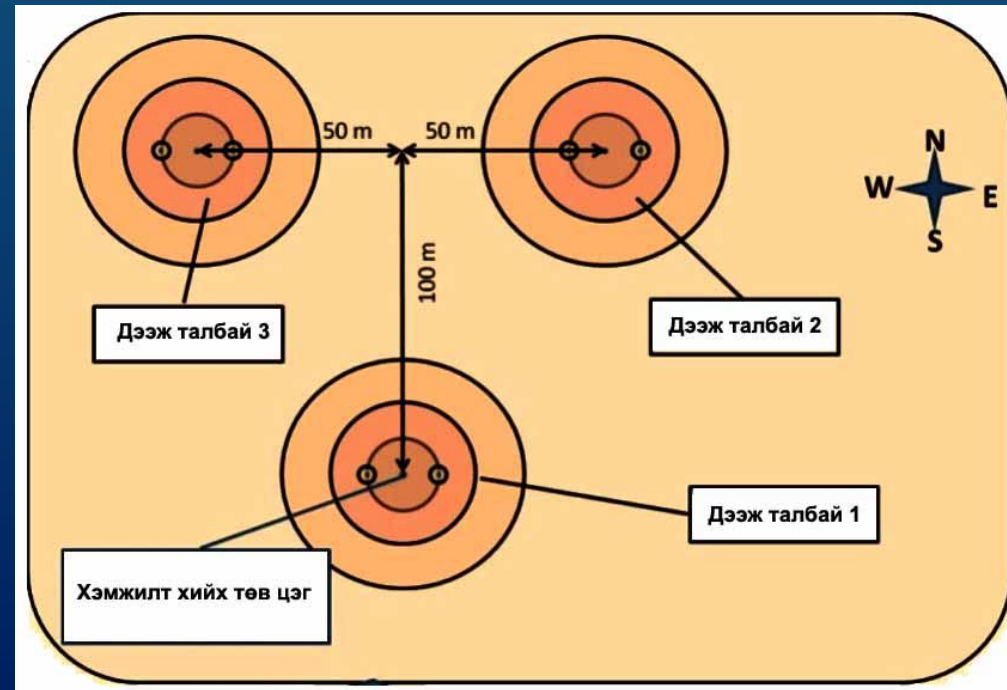
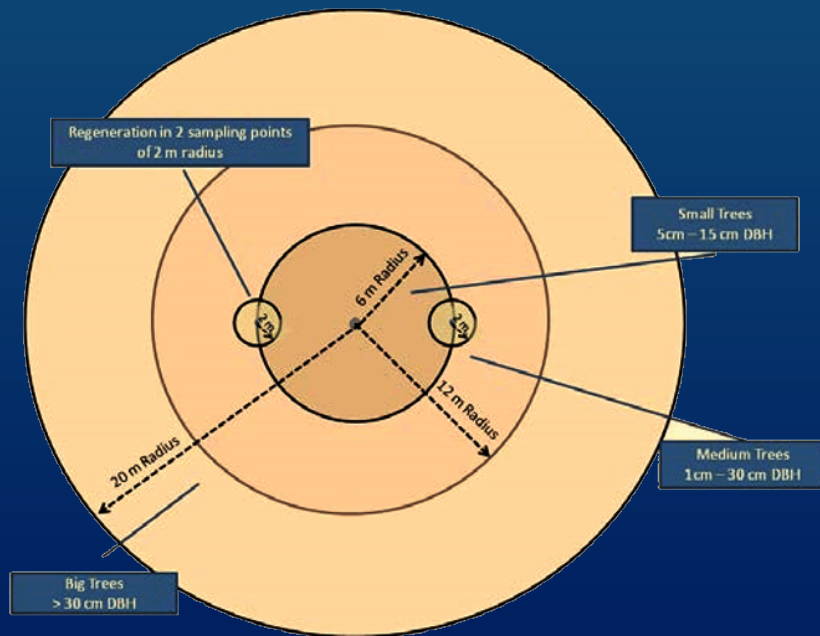
АГУУЛГА

- **Танилцуулгын зорилго**
- **ОЗҮОТ-ын гүйцэтгэл**
- **АРГА ЗҮЙ – дээж талбайн загвар, хэмжилтүүд**
- **ҮР ДҮН**
 1. **Ойн ургах орчин**
 2. **Ойн үндсэн үзүүлэлтүүд**
 3. **Гадны хүчин зүйлс (түймэр, огтлолт, хөнөөлт шавж, мал бэлчээрлэлт)**

№	Тендерийн багцын нэр	Цэгийн тоо	Дээж талбайн тоо	Тендерийн гүйцэтгэгч
1	Баян-Өлгий, Увс, Завхан, Ховд, Говь-Алтай аймгийн шилмүүст, навчит ойн санд /Багц-1/	693	2079	"Грандфорест"ХХК
2	Хөвсгөл аймгийн Цэцэрлэг, Баянзүрх, Цагаан-Уул, Арбулаг, Алаг-Эрдэнэ, Бүрэнтогтох сумдын ойн санд /Багц-2/	318	954	"Ойнтаксац"ХХК
3	Хөвсгөл аймгийн Цагааннуур, Улаан-Уул, Ренчинлхүмбэ сумдын ойн санд /Багц-3/	536	1608	"Денс форист"ХХК
4	Хөвсгөл аймгийн Ханх, Цагаан-Үүр, Чандмань-Өндөр сумдын ойн санд /Багц-4/	450	1350	"ОХСТ"ХХК
5	Хөвсгөл аймгийн Эрдэнэбулган, Түнэл, тариалан, Их-Уул, Тосонцэнгэл, Рашаант, Төмөрбулаг, Шинэ-Идэр, Галт, Жаргалант сумдын ойн санд /Багц-5/	297	891	"ОХСТ"ХХК
6	Архангай, Өвөрхангай, Баянхонгор аймгийн шилмүүст ба навчит ойн санд /Багц-6/	342	1026	"Нью грийн форест"ХХК
7	Булган, Орхон аймгийн ойн санд /Багц-7/	446	1338	"Цэвэр Ой"ХХК
8	Сэлэнгэ, Дархан-Уул аймгийн ойн санд /Багц-8/	526	1578	"Тайгын шинэс"ХХК
9	Төв аймаг, Улаанбаатар хотын ногоон бүсийн ойн санд /Багц-9	308	924	"Ойн хайгуул"ХХК
10	Хэнтий, Дорнод аймгийн ойн санд /Багц-10/	295	885	"Монголын ой судлалын нийгэмлэг"ТББ

Мониторингийн байнгын дээж талбай Загвар, багцлалт

ҮР ДҮН

Цуглуулсан өгөгдлүүд

4211 дээж талбайн нийт хэмжээ	1586 га (нийт ойн талбайн 0,02%)
ЦӨД хэмжилт	251 890 мод
Модны өндрийн хэмжилт	67 956 мод
Хожуулын хэмжилт	8 456 хожуул
Унанги модны хэмжилт	25 544 мод
Байгалийн сэргэн ургалт	166 830 зулзган мод
Модны жилийн цагирагийн дээж	6 300 дээж
Хөрсний дээж	630 дээж
Хөвхөн давхаргын дээж	630 дээж

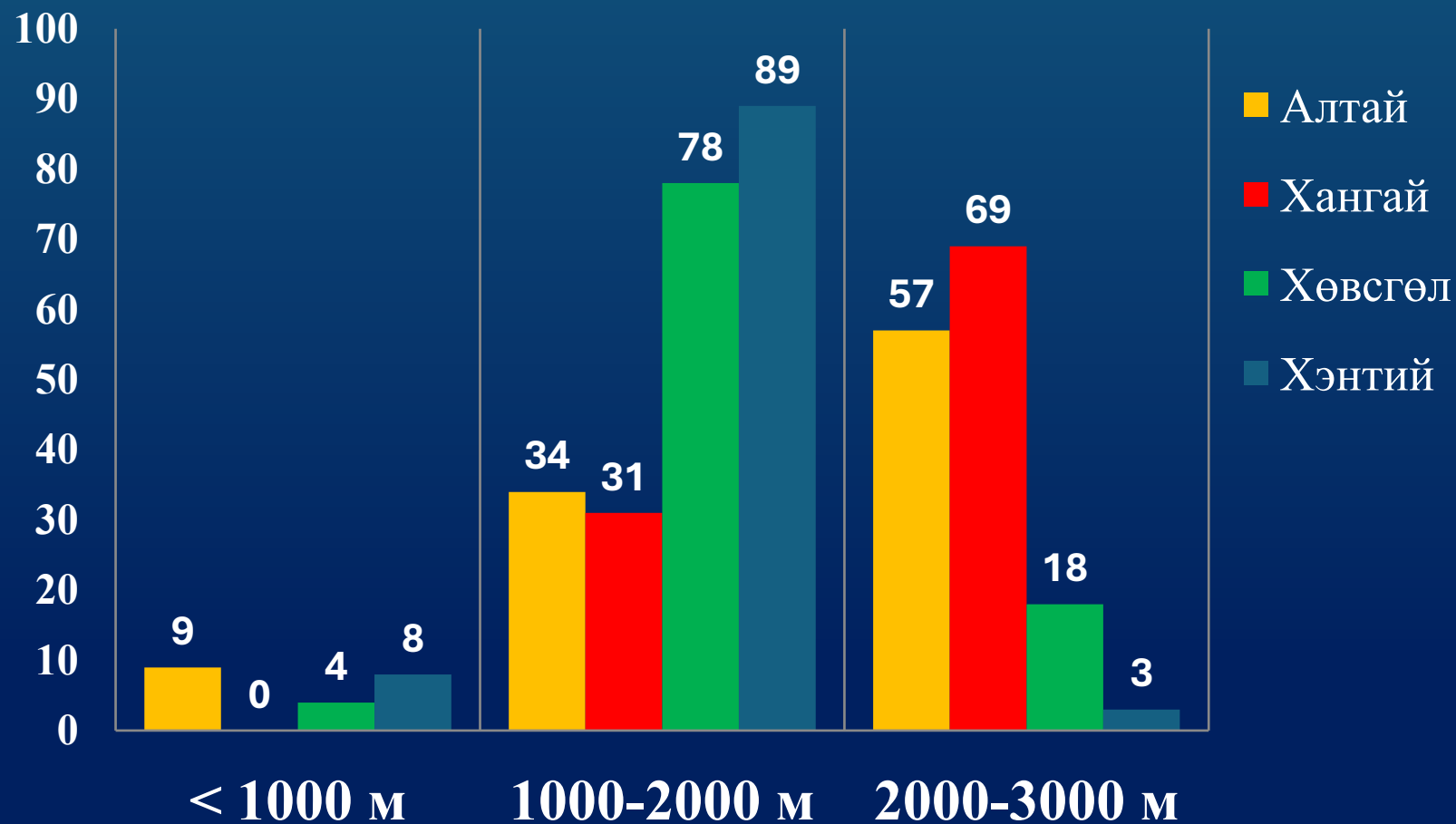
MS Access мэдээллийн санд

4 000 000 өгөгдөл

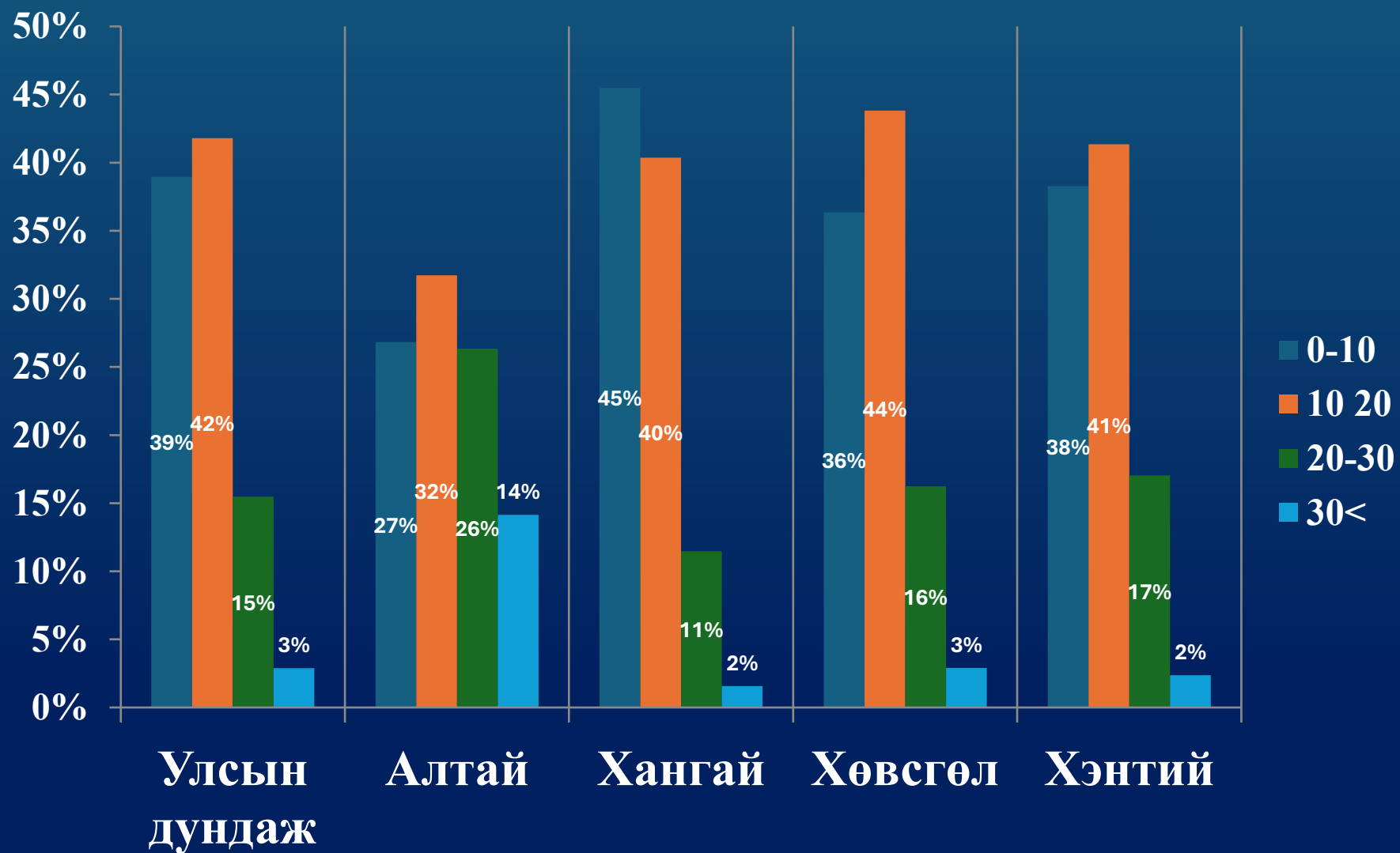
ОЙН УРГАХ ОРЧНЫ ҮНЭЛГЭЭ

- Өндөршил
- Газрын налуугийн чиглэл
- Газрын налуу
- Хөрсний хэв шинж
- Хөрсний зузаан
- Хөвхөн давхаргын зузаан,
- Хөвхөн давхаргын чийгийн агууламж

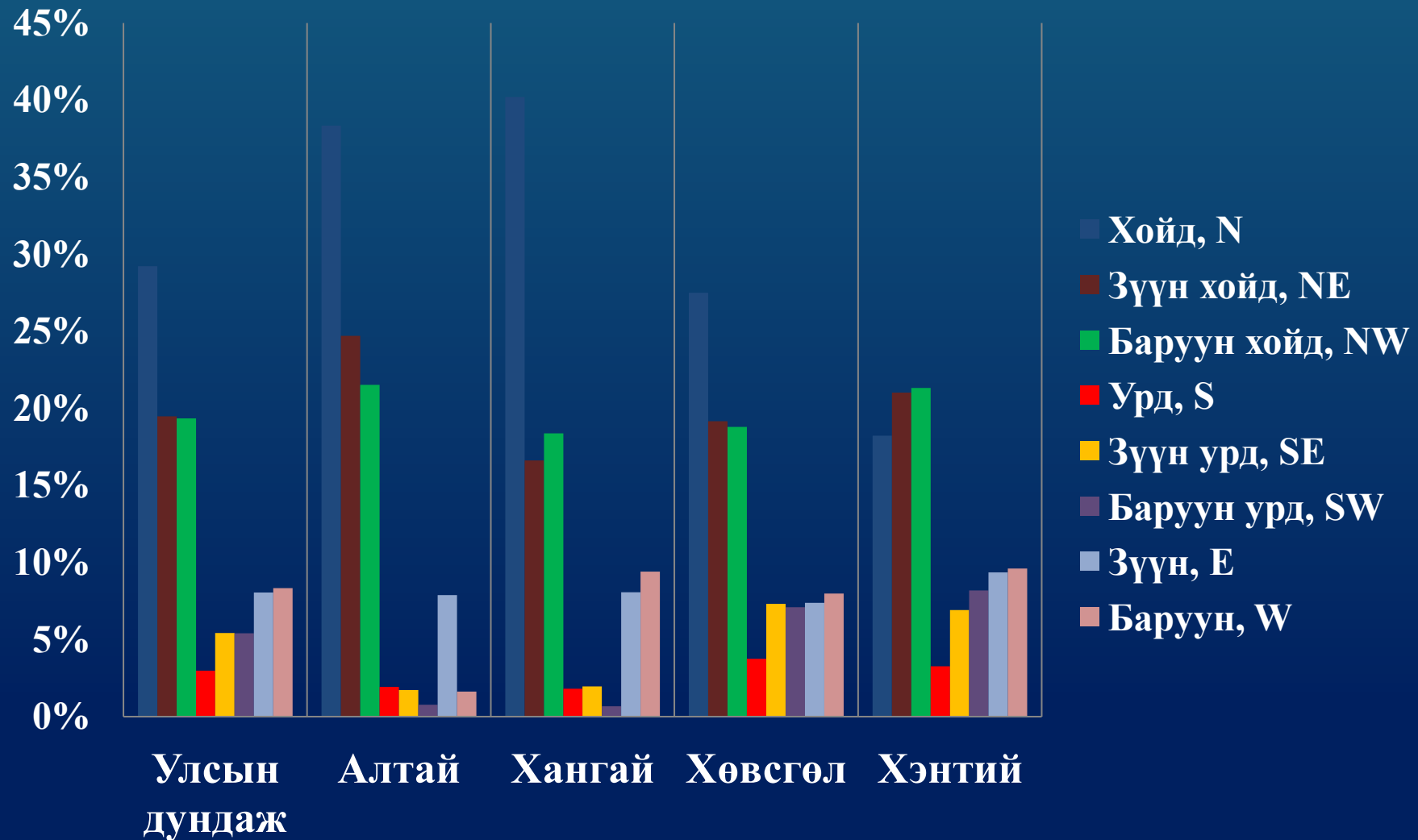
Ойн бүсийн өндөршлийн үнэлгээ

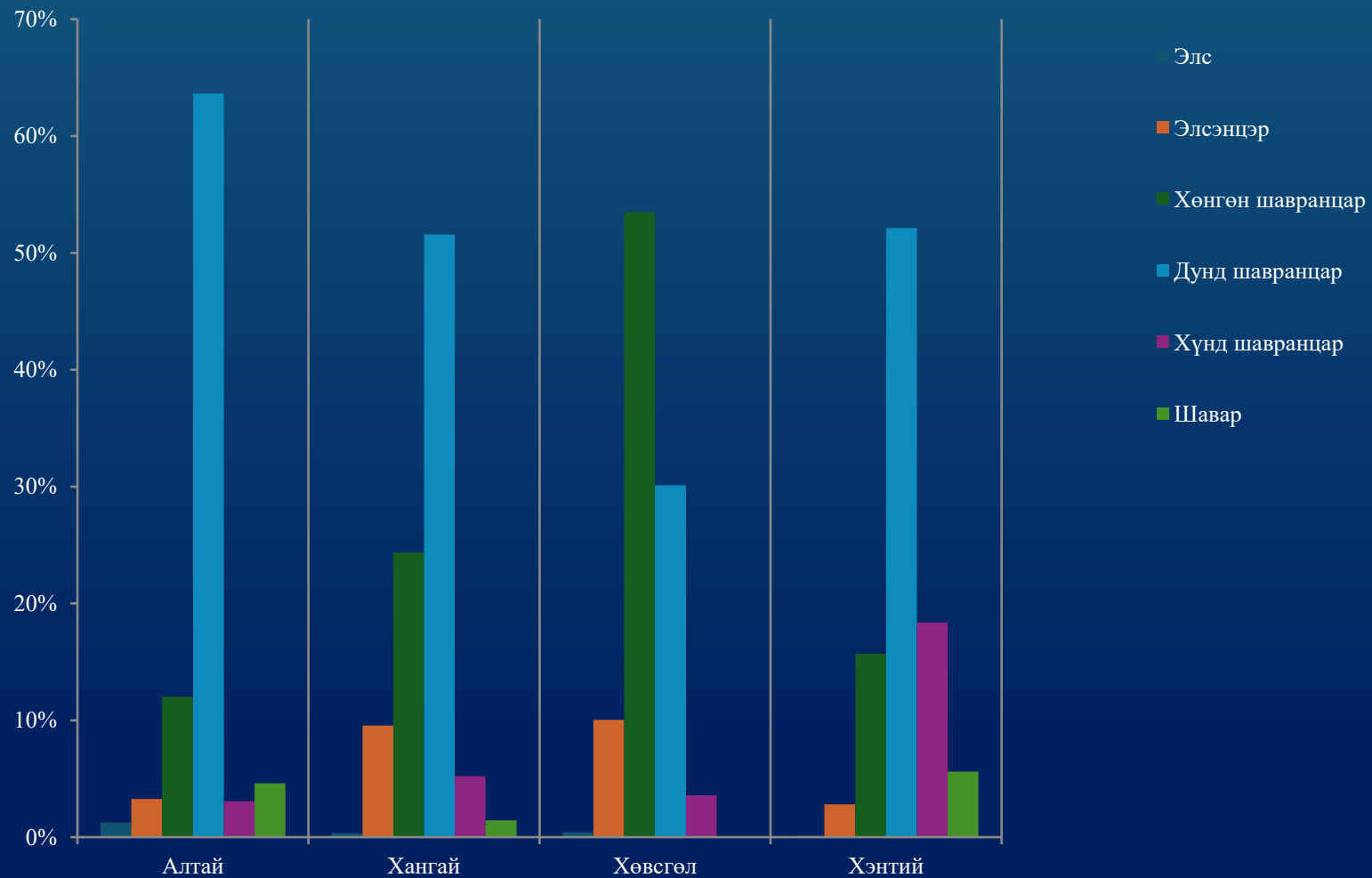
Ойн бүсийн газрын налуугийн үнэлгээ

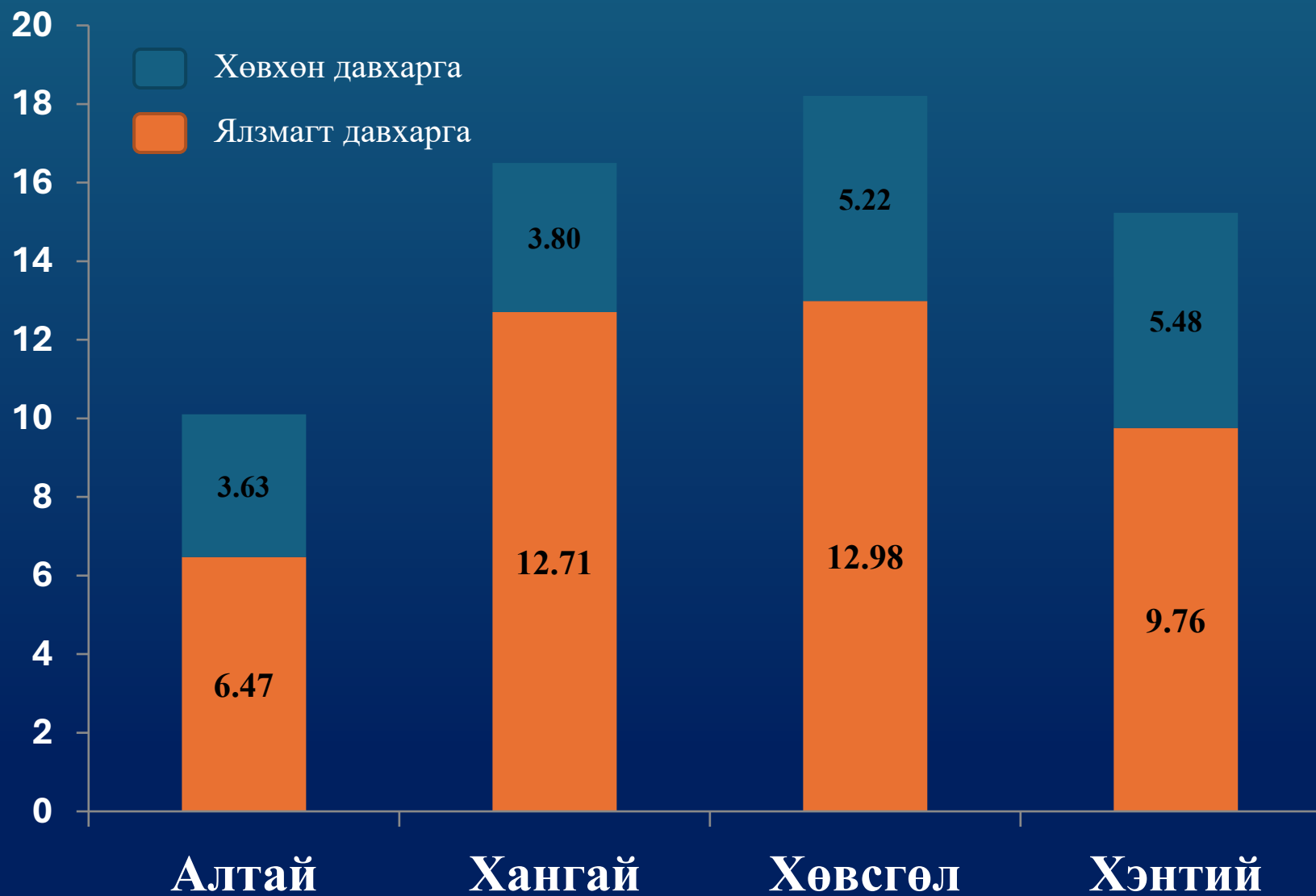
Ойн бүсийн газрын налуугийн чиглэлийн үнэлгээ

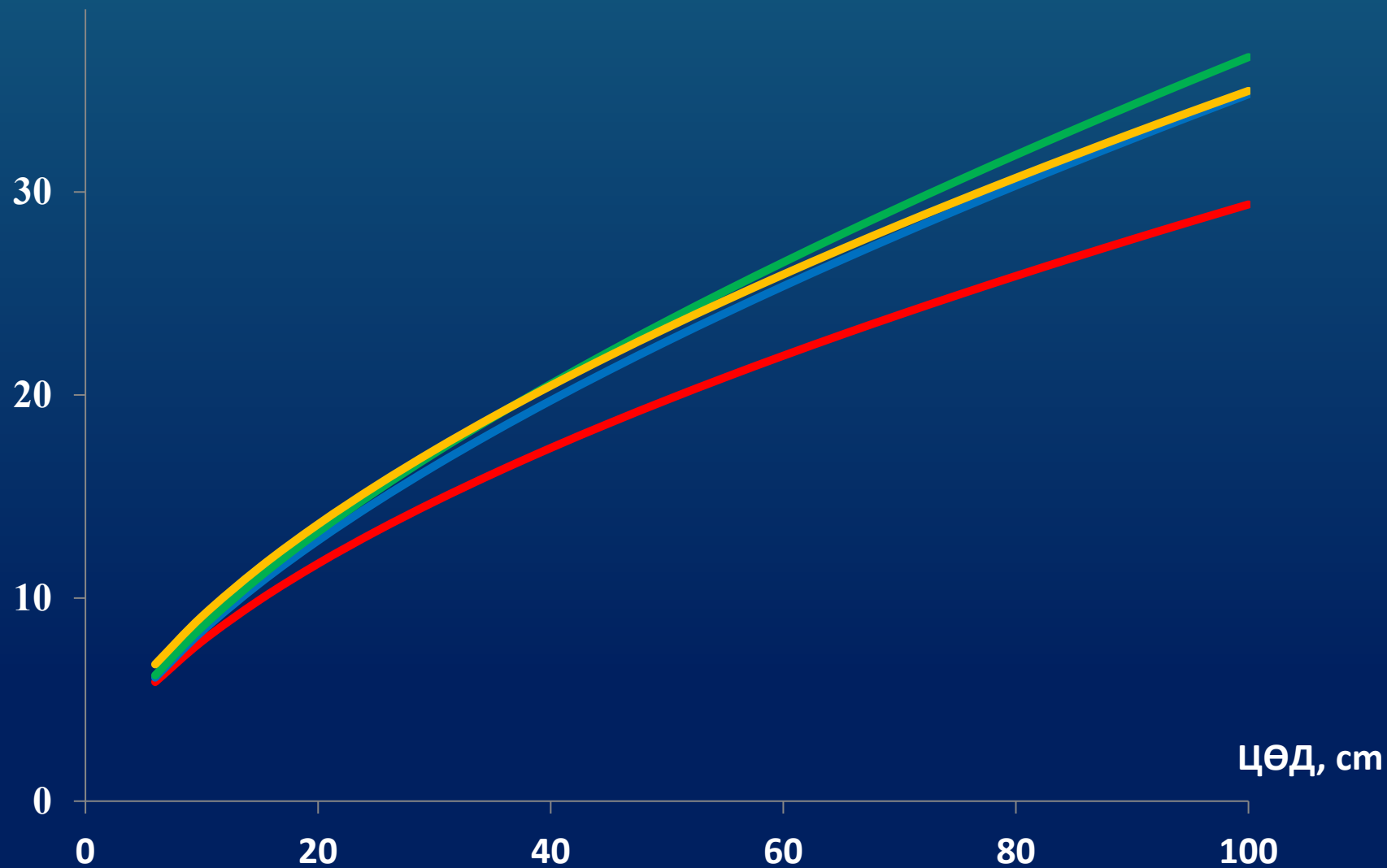
Хөрсний хэв шинж

Ойн бүсийн хөвхөн болон ялзмагт давхаргын үнэлгээ

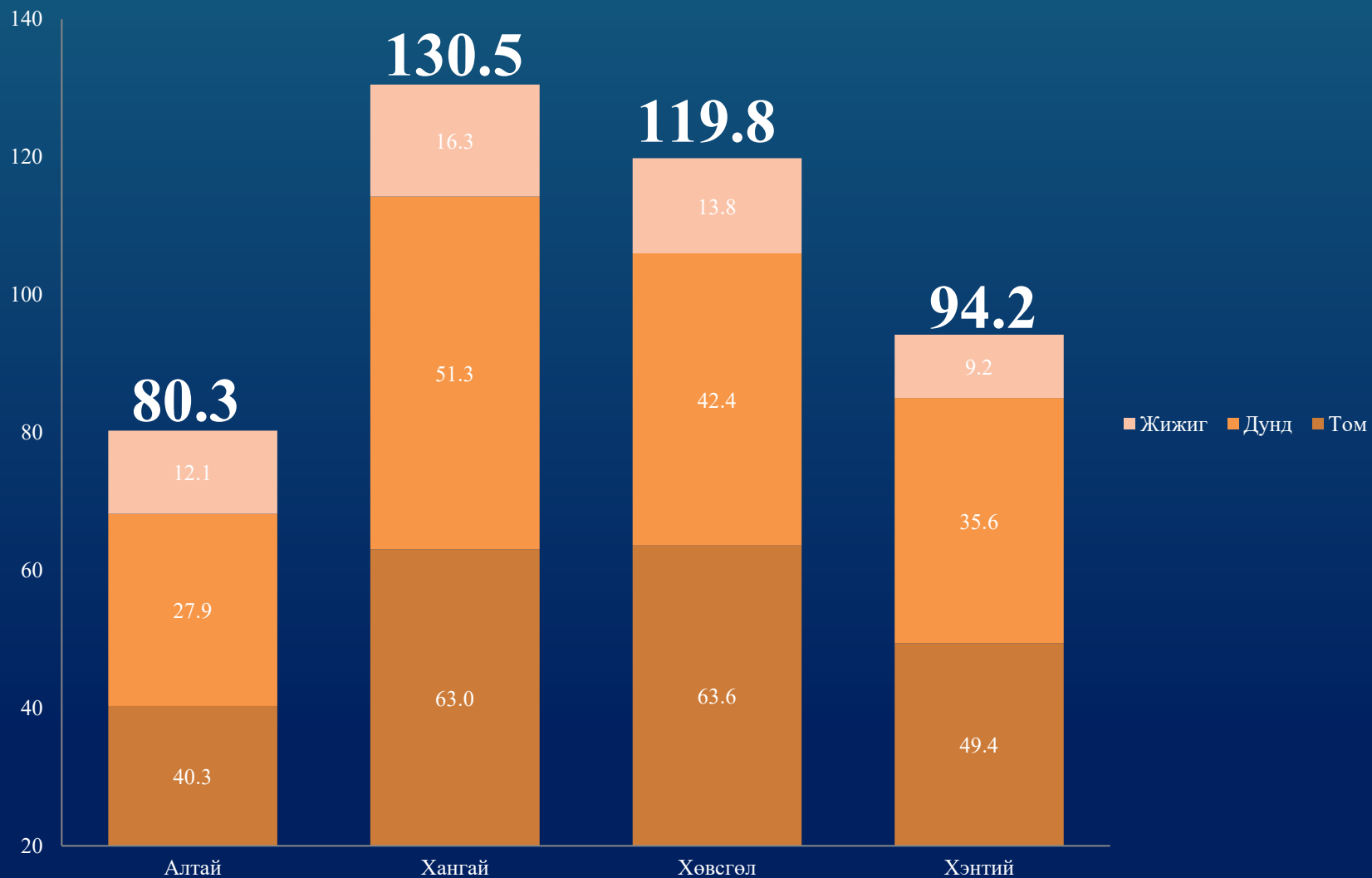
Өндөр, м

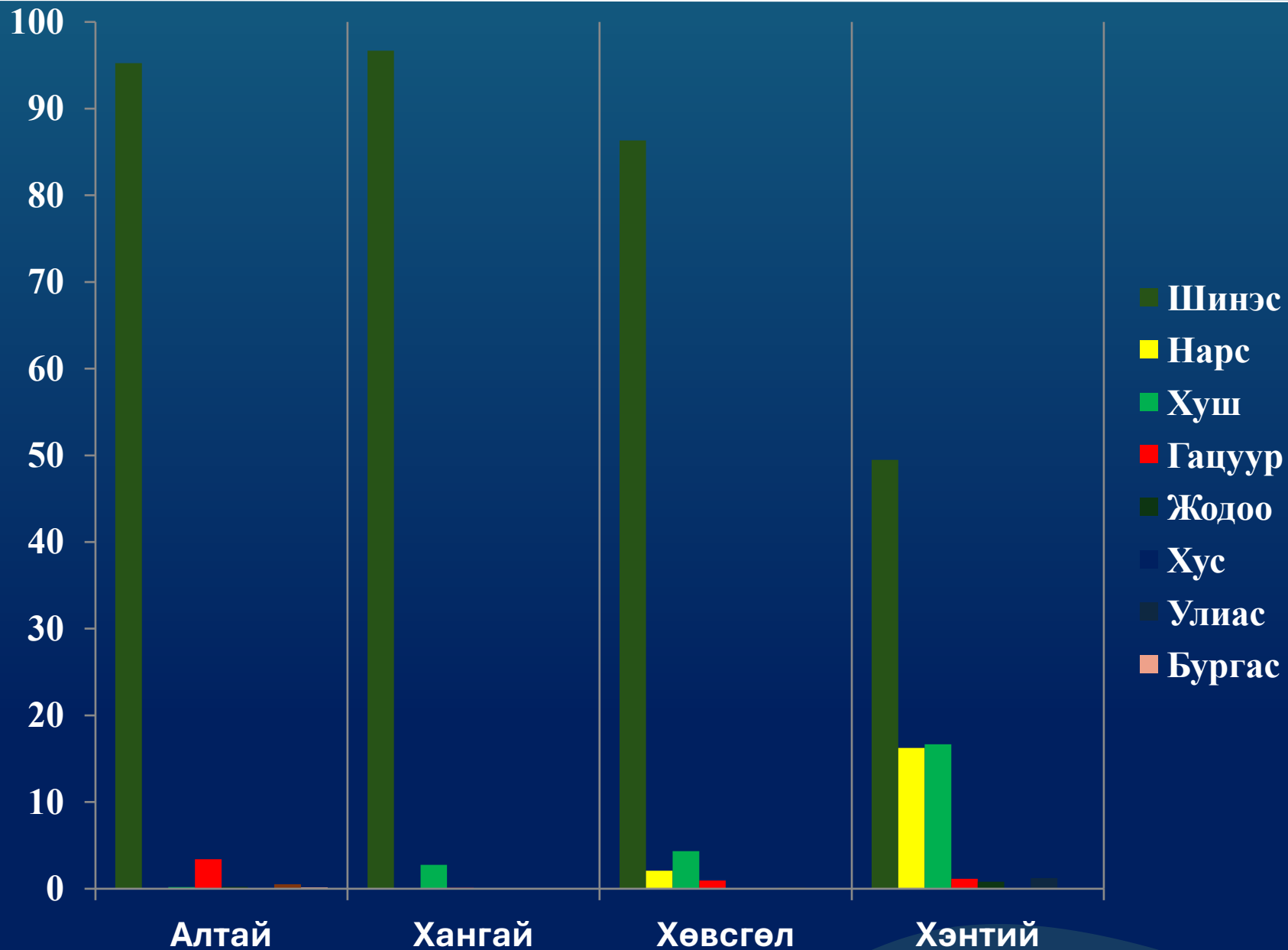

- Ургаа модны нөөц
- Ой бүрдүүлэгч модны төрлүүд
- Хатсан модны нөөц
- Байгалийн сэргэн ургалт
- Ойн нөөцийн насны бүлэг
- Ойн ташинга
- Ойн эрүүл байдал

Ургаа модны нөөц

Ойг бүрдүүлэгч модны төрлүүд

	Алтай	Хангай	Хөвсгөл	Хэнтий
Ойн талбай, сая. га	0.324	2.249	4.826	2.291
Ургаа нөөц, сая шоо метр	26.0	293.6	578.3	215.9
Босоо хатсан нөөц, сая шоо метр	3.9	46.9	82.6	39.1
Унангийн нөөц, сая шоо метр	1.2	64.7	122.9	59.5
Хамгаалалтын бүсийн хэрэглээний нөөц, сая шоо метр	8.9	12.6	107.3	70.4
Ашиглалтын бүсийн хэрэглээний нөөц, сая шоо метр	3.7	166.2	188.2	41.4
	Ургаа нөөц, сая шоо метр	Босоо хатсан нөөц, сая шоо метр	Унангийн нөөц, сая шоо метр	
Улсын хэмжээнд	1 114	172	248	

АНХААРАЛ ХАНДУЛСАНД ТАНЬ БАЯРЛАЛАА

